

۱۳
مجلس

دیوان شیخ و فاضل

آیا حق
۲۹۵۰

I

۱۳
مجلس

۲۹۵۰

ديوانه الرحمه شيخ وفاء النصوص
طبع تره

ديوانه شيخ وفاء علم المشايخ

F. 920

هدوه السعيد سلطان الاعظم والكاف المظفر
السلطان بن السلطان العادي محمود خان
العمر وفاء الرحمه شيخ

بِسْمِ مَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ   كُلُّ شَيْءٍ مُخَاطَبٌ لِّأَهْلِهِ
 بَلْ هُوَ الْغَافِلُ الَّذِي تَدَّكَانُ   وَخَلَقَ لِيَسْ غَيْرَ بِمَكَانٍ
 وَسِعَ الْكُلَّ رَحْمَةً مِنْ أَنْ   تُرِيحَتْ ذَاتُهُ فَلَا تَرَكُنْ
 لَا إِلَى صَادٍ وَلَا مِنْ جَبَدٍ   تَحْتَ تَنْزِيلِهِ فَيَلْزَمُ فَدَ
 قُلْ بِأَسْمَاءِ رَبَّنَا لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ   تَلْ كَمَا نَالِ آخِذُوا الْأَوَّلَ إِلَى
 يَسْ شَيْءٌ كَمَثَلِهِ قَاسِعٍ   جَمْعٌ فِي كَلَامِهِ وَاتَّبِعْ
 مَثَلُ مَنْ حَازَ خُذْ وَجُدْ عَمَّا   جَاذَعْنَاهُ الْأَلَى هُدًى عَلِمَا
 أَوَّلَ آخِرٍ كَذَلِكَ هُوَ   بَاطِنُ ظَاهِرِهِ كَذَلِكَ هُوَ
 هَالِكُ الْجَمْعِ بَيْنَ اضْطِدَادِ   هَالِكُ تَنْزِيلِهِ بِأَسْمَاءِ

قَدْ بَدَأَ لِلَّذِي لَهُ انْصَافٌ   إِنَّهُ مُطَاقٌ لَهُ أَوْصَافٌ
 لَا يَتَّقِيكَ بَأَوْصَافٍ   مِنْهُ دَاخِرٌ جَزِيلُ الطَّافِ
 لَيْسَ الظَّالِمُ لَكَ يَتَدَا   مَثَلُ بَاقِي النُّعُوتِ خُذْ صِيْدَا
 يَا أَعْيُ مَا عَلَيْكَ بِالْإِطْلَاقِ   قُلْ بِقَوْلٍ عَابِرٍ فِي الْخَلْقِ
 اتَّخَذَ أَوَّلَ بَيْتٍ لِلْمَلِكِ   تَاجِيَا مِنْ عَمِي وَمِنْ حَوْلِ
 لِلتَّقَامِ الْعِظَامِ فِيهِ شِفَاءٌ   وَجِجٌ مِنْ لَا يَرَى بِشَرِّ شِفَاءِ
 بِهَا لَقَدْ تَكَشَّفَتْ لِفُطْرَانِ   يَطْلُبُ الْحَقُّ يَسْجُ يَا أَيْنَ حَسَنِ
 فَلَمَعَدَ غَايِبِينَ فِيهَا فِيهِ   قَبْلَ كُنَّا نُسْعِمُ لِلتَّقِيْبِ
 أَعْلَمُنَا أَنَّ لِلْوُجُودِ الْبَحْتَ   حَيْطَةُ الْفُتُوحِ مَثَلُ حَيْطَةِ كِتْ
 أَوَّلُ الْكُلِّ مَثَلُ آخِرِهِ   بَاطِنُ الْكُلِّ مَثَلُ ظَاهِرِهِ
 كَلَّمَا تَحْتَ حَكْمِ حَيْطَتِهِ   وَهِيَ مَسْبُوفَةٌ سَبْقَتِهِ
 وَهُوَ عَنْ كَلَّمَا غَفِي فِيهِ   رَتَبَةُ الْعَمَدِ كَامِلُ ظَلَمِ
 مَحْضٌ نَوْرٌ يُرَى وَلَيْسَ يُرَى   يَدْرِكُ الْكُلَّ مُطْلَقًا وَيُرَى

من يراه يراه من ربه
مطلقا بل عن جميع قيود
وهو في غاية سرى عن
غيره ان يسريه ايضا
عنا كلنا فيظهر في
كلنا حسب بذاك في

وله ايضا وفقه الله تعالى لما يحب ويرضى

علوم جميع العالمين تقدر
بنقطة خط واحد حاشيا الى
نفصلا عن طرف المحيط بحكمة
عزى عن عى ما كان ما تروى
فجد تجد في وحدة كل علة
فاجل وفصل في تمامها تحط
في اصاع صاع الى الابد بالغ نابدا
بالان من فنون تحدر
على الحضرات المتسمرت تاسر
من النقط الشئ بوصول بعد
فصار كتابا فيه آى تنور
وفى قلة ما كثره تنبسط
وذو كل تشويش يذب يستر
تكنى بكاف جت نون يقدر

الحمد لله ذى الالام اذا اولى
بننا ببعين بلاء بعد ادب
شباب الثبات قد تم التمام
ثم الشراء ثلاثا ثم ثلثا
جيدا لجود مجمل جيل
حتى ضوأت حيا لثيب
فصوا بخير فقال فقها الخبير
ويشوا بدى به دأوا دنوا
ذا ذو ذرى ذات ذات كشوة
ربانتم الرب رعا اذ رسوا
رسوا برين ذوال لزيغ
سنت لكم سنة سنيا سرت

اولى الاله اولى الهية اولى
بين البوار وبعين بين
بجاء تيه تذل من قلا
نوى ثمار اعداب التلة التلى
جوا جريا الى جنى جنى
فصا وخطا به خطا عرى حلى
فما جنى قيام قد خلا خللا
ذو دأ يدون ذو دوما دوا على
ذولى ذبول وللد صاحب ذلى
وعنا رعيا ومعنى راعوا روى
فيضا زيات ذات ذوال لازلا
بترافضا سرى ن سودوا سبلا

السيد

الاولى الاله اولى الهية اولى
بين البوار وبعين بين
بجاء تيه تذل من قلا
نوى ثمار اعداب التلة التلى
جوا جريا الى جنى جنى
فصا وخطا به خطا عرى حلى
فما جنى قيام قد خلا خللا
ذو دأ يدون ذو دوما دوا على
ذولى ذبول وللد صاحب ذلى
وعنا رعيا ومعنى راعوا روى
فيضا زيات ذات ذوال لازلا
بترافضا سرى ن سودوا سبلا

وذاتكم بمواكثين ظهرت
 كما فصلت ان اراو ذوالنعم
 فان اردت انظما ما بلك من اذنا
 بعزلة منهموا جميعين مستندا
 فكن لذيكم كيت بلا منى النية
 فان ظلم القلب عن غيره فقل به
 ونظمت حبك عشق اذا اشقت
 فهنا طبقات كثيرة لكن
 وبعد ثبتي بقاؤه مخلدا بالحق
 فشهد الحق ان لا وجود الا له
 ولكن الحق نورا فيمرون به
 فوضعتم بالوجود اختيارا وان ظنوا
 فبعضهم سأل الحق في استغاثه
 لا اله الا في بحاليه حبا لهما
 بقدر جهد البت ان الضعيف ثباتا
 فقل قلبك من غير ريبك الا على
 الى ضيق ريبك الطريق متصلا
 وكن قويا على ما يقول متملا
 بذكره ذاما كاني تحبه حبا
 فتعبد لكل المراتب العليا
 بهاية الشئ افناء ذاك كالا
 فكنت المشكلات الجاي العظمى
 وليس للخلق الا ثبوتهم على
 على تفاوتهم في شئهم ان لا
 به كاسا لوا من غيبتهم سدا
 وبعضهم علمه بالكلية فخصما

بما استعدا به والقضاء يتبعهم
 وليس يعلم ما الامر قبل مظهره
 مثال ما قلت حكم القضاء بالعدل
 فبعض من ليس يدرى نظم ظنوا
 وما ذكرت فتر القضاء والقدر
 وها ثبتي سدا من الوجودكم
 على تفاوت اعياننا نعت
 وعارف النفس لا يتركه
 فوضعنا بالوجود اعتبار مظهره
 فجاء الخلق ليست بغيره فظنوا
 فلو بعد العدد الواحد المتفصل
 فبا اعتبار الشبوات كالحل
 ومرجع الكل ذات صفاتها كثر
 لقائنا بنبض ونبضهم يمتني
 بدون نور التي اقمتي كشف
 بكل مسئلة يعلموها جردا
 بما يحالف غايبه وليس كالا
 وهكذا ينبغي انهم لا يهل حدى
 نقول نحن مرآة وهو ظاهرنا
 وبالثبوت فينا يكون معدودا
 وجوده ما حدى المراتب الشئ
 بنا وليس لغير القديم كميثقا
 الى الوجود ولكن بغيره ربنا
 بدت مراتبه من قدومه فينا
 وباعتبار الظهورات منه عددنا
 فعداسا فها فافقت بحالها

من نحن تلك المجالي وقاض من لنا
 قدوم منه به جاد بالتدبير وهو
 كذلك أعياننا وأيضا أصلا
 بجعلها بل يغتدب إلى ملكنا
 مستعدتنا فيضها كإيمان
 نحن نحتاج ذاتنا خطنا علما
 ذوي المحدث وجوها كإيماننا
 وإن اردت كوننا كينة فالزم
 فانه لم ينل من بحار حكمت
 فإلن لنفس تركا من أذا الديني
 مرام أهل يهدي بالهدى بالصبر
 ما قتل الذكر إن لا إله إلا الله
 فحق ربك في أن يكون مقبولا

بغيره الا قدس لم يقدّم يوما
 عالم ذو اختيار بكل ما اهدى
 بغيره الا قدس السويدي كن لا
 بما اقتضت مستعدتها كما قلنا
 بنقدنا في البتوت وجعلنا عينا
 شوتنا سدي به وإن كنا
 أولى الوجوب بنا واعتنا بالطلبنا
 مجاهدات حسن اتباع سيدنا
 سوى شايعة في سلوك شيئا
 وراصة بعد عجز ومهجة رؤما
 وجوعهم تبارك النعم دارونا كرا
 على ملك جهات تبين تليقنا
 وانت عبد وفي أن يكون مقبولا

وانت قاصدة قصد عاشقيني
 تشد بوحدة عشق وعين عشوقا
 ولكن استيقين أن لا تنال مرتبة
 وقبت ما ليس يفي لنا فثبتنا
 وفد قوى ثابته وقوى مشوا
 نقطة أغرقت في بحار ودكنا
 ومن يخالف فهو ناقص نهدنا
 لك الشناء على ما جعلتنا تبعا
 وصل ربك على الأنبياء والرسل
 وبعد ذلك في أن يكون موجودا
 وعاشق بل بجمع مجاميع نهدنا
 بدون غوث الكريم الكليم احسانا
 على كال اتباع الحبيب ياربا
 وأعطيه جلة المؤمنين يا بذا
 ودودنا تبعته جعلته تحرا
 إلى الخلف ولو حار جلة الدنيا
 له فصل عليه صلواتك الفضلى
 فأوليايك والمؤمنين مولانا

وله ايضا التحميد

حمدت الله اذ هداني إلى الأولى
 هديا وهدوا ثم احدى من هادي
 غدا عدايم في نعيم مخلدا
 بالآية الوا الية أولى العلى
 نيم في مدي مديا مديا بلايلي
 سوى نيم نالوا نوالا معجلا

من ظلموا بالان ذنبت لهم في معاذرة
 عسرايس بكار الهبات خبيثة
 على مدبرهم رأس الرؤس سنوهم
 صلوة من الرحمن ماها م عاشق
 وال وصحب ثم سيرة
 وقطب بهذا العصر منهم محضنا
 الى الله في القلب جلدنا
 ليورث سكر الجحيم
 فان لم تبق ترقى الى الصبح
 فنقطه عين العين لما تحت
 فذلك جمع الجمع في احدى
 الى منك النفس فانظر موقفا
 بحكمة وخر الكائنات وحقها

علمت وقلت عن غيري قد خلا
 لهم ابدافا سعو الذبا الى العالا
 وقد وتهم في كل امر مجتلا
 بجلوة في خلوة البراذل
 له وعلى اهل الصلاة مجتلا
 كما فقهه الفياض فيضاً مؤشلا
 ينبغي بهامن كل كل مستولا
 ليورث سكر الجحيم
 ويكلم به غيا يشيد بسلام
 قود العين العين بالميز ملكا
 اخلق في سيرة ركبيرا ملكا
 بعنا عتينا المزجاة جاك سا
 ووكاة الى انين عندك كمالا

في هذا العصر منهم محضنا
 الى الله في القلب جلدنا

عليهم مسودة نكذ اغزلت عا
 لانيق هذا السند للخير املا

ايا قد سقي اشد الملام
 تفنن بالبعية الشفق ولكن
 بتنزل من قصود قصود عني
 وشبهت الشبح المذني
 فهذا الباب باب لم يشنط
 وهذا اليم يم تم ثمة
 فلا تيا من ودم بالمستقيم
 فابتن ان دوتك صا جنيكا
 وقل ان شئت عقل للماش
 فاقول ودين ينبغي ان تقوما
 بان قدرت في امر المعاد

بانك ان يردت الانام
 بجد جيت جيت اليانم
 وتخرج كى ترى باب الكلام
 بجنب باب كائيم الجعالم
 به من يار دوم الجعالم
 من اختار التواد على الدوام
 على طوبى الاكامل ذى النظام
 حسا عقلا المقام مع المدام
 وعقل للمعاد على الدوام
 باحوال العاشق على التمام
 يبقى لا يشدا وهذا ام

ايا قد سقي اشد الملام
 تفنن بالبعية الشفق ولكن

في هذا العصر منهم محضنا
 الى الله في القلب جلدنا

مَنَاسِبُ الْآخِرِ الْهَادِي إِلَى أَنْ
 تَغْفُلَ مِنْ عُسُومٍ وَهِيَ تَتَبَوَّأُ
 وَتَبْكُ بِاتِّبَاعِ حُدَاةٍ يَفْضَحِي
 بِأَخْذِ الْخَطِّ مِنْ تِلْكَ الْعُلُومِ
 فَتَنْتَفِخُ خُفًا وَنَهْدًا
 فَا لَمْ تَنْتَ لَمْ تَنْجِ بِوَسْطِ
 وَلَكِنْ أَنْتَ مَوْقُوتٌ عَلَى مَا
 فَلَا لَجْدَةَ الرَّحْمَنِ لَمَّا
 وَهَمَّا تَلْتَمِا تَجْجَلِكِ مِمَّا
 غَسِبَتَا فِي غَدِيقٍ وَزَلَالٍ مِثْلِ
 بَخْلَتِ شَيْعٍ فَخَذَ الْكَافِيَاتِ
 وَبَايَظَهَا الطَّرِيقَةُ فَالْتَمِزَهَا
 فَا تَشْكُرُ تَزِدُ فَضْلًا وَارْتِجَا
 تَشْدُ الشَّدَّ شَدَّةً مُتَتَابِعًا
 بِغُفْلٍ جَامِعٍ سَامِي الزَّمَامِ
 مُرِيدًا لَشَّاءَ مِنْ اتِّتَابِ
 تَبَاطُ الْجَهْدِ لَكِنَّ بِالْإِسْلَامِ
 وَتَحْكُمُ لَيْسَ إِلَّا بِإِسْلَامٍ
 وَمَا لَمْ تَنْجِ لَا تَنْجِ لِمَا
 يَجْذُكَ جَذَّةً عَنْ ذَا الْقَامِ
 يَخْلُصُ عَنْ حِجَابٍ بِأَهْتَابِ
 يَمُوتُكَ ثُمَّ تَبْقَى يَا نَمَاهِ
 وَمَعْرِفَةُ الْهَيْبِ مُنْتَهَامِ
 تَغْفُلُ مِنْ وَدَائِكَ فَالْإِلَافِ
 وَتَاوَكُ وَالشَّعَارُ هَمًّا فَخَامِ
 تَصَدِّقُ مِنْ أَهْلِ عَدَلٍ فِي أَنْتِظَامِ

٨
 نَقْدَ دُرَيْتٍ فِي نَفْعٍ وَشَرِيحٍ
 لَا تَرْكُ يَا بَنِي فَا قَبْلُ كَلَامِي
 أَلَا فِي ذَا حَوَاتٍ فِي حَوَاتٍ
 بِأَمْرِ النَّفْسِ تَيْنِ الْأَوَاتِ
 تَرَى نَيْتًا بِبَرْدِ الْفَقْدِ لَكِنْ
 تُبَوِّدُ ذَاكَ حَتَّى لَيْسَ إِلَّا
 جَمُولٌ مَنْ يَدَا يَرْضَى عُسُومِ
 حَيْثُ إِشْرَافُ مَوْتِ إِلَى
 خَلُوصًا عَنْ جَحِيمِ الْإِهْوَانِ
 وَرَا حَا أَرْبَعًا دَاوُدَ الْمَدَامِ
 ذَهُولٌ فَانْصَوَحَا الْبَلَّةَ عَنْ ذَا
 رَبَا ذُو الرُّوْحِ وَالْقَابِ بِسَرِ
 تَزَكُوا بِغُفْلَةٍ وَحَالًا ثُمَّ نَعْتَا
 زَكَاةَ الذَّاتِ فَاسْتَشْوَابَانِ

سَمِعُوا نَشْرًا وَرَوْحًا ثُمَّ قَلْبًا
 شَنُّوا عَنْ كُلِّ وَادٍ إِذَا سَقَامُ
 صَبُوحًا أَوْ غَبُوحًا بَلْ نَدَانَا
 مَحْيَا عِنْدَ عَسِيدِ الرَّحْلِ نِيلًا
 لَمَّا مَطْلَعًا طَعَمَ الرَّحْلُ
 ظُورًا وَاجِدِيًّا بَلْ وَادِنَا
 عَسَا جَاءَ لَنَا أَعْلَى الْأَعَالِي
 فَنُزِّلَ الْقَابَ عَنْ بَكَاتِ الْأَفْصَلِ
 فَنَادُوا أَهْلَ الْبَيْتِ يَسْعَى سَعِيرًا
 قَدْ اسْتَوَى يَدَا الدَّائِرِينَ بِشَا
 كَانُوا رِجَالُ الْجَنَانِ بِالْقَبَابِقِ
 لَتَسْتَحْفَظَ عَلَى التَّرْتِيبِ مَشَا
 مَتَى يُعْبَرُ عَلَيْهَا عَيْنُهُ يُعْبَرُ

تَمَّ الْبَحْرُ عِنْدَ الْمُسْتَعَانِ
 شَدِيدًا رُبَّمَا سَجَّ النَّاسُ فِي
 مَضَامِيهَا نَشْرًا وَرَوْحًا
 مَرُوبًا لِنُزُلِ أَشْرَارِ الثَّنَائِي
 طُورًا عَنْ طُورٍ بِالْأَوَّلِ فِي
 لَيْلٍ رُبَّمَا جِئْتُمْ أَذَى الْأَوْدَانِ
 عَلَى حُبِّ رُبَّمَا أَذَى الْأَوْدَانِ
 فَرُودًا بِالْغُدُورِ الْمَشَاهِدِ
 نَشْرًا سَبْعًا بِأَبْوَابِهَا
 قُصَادِي سَكَا نَوَاحِ الْأَتَجَانِ
 كَطَبِيقِ الثَّقْلِ بِالثَّقْلِ الْمَبَانِ
 لَفْدِ حَذَى الْمُسْتَعَانِ
 مَرِيدَ الْمَزِيدِ الْغَيْرِ دَانِ

نَحَا عَنْ نَبِيِّ رِيِّ الزَّأْيِ نَحَا
 حَوِيًّا فِي حَوِيٍّ مِنْ مَنَ حَوَا
 وَلَاءَ أَوْلِيَاءَ آخِرِيَّاتِهَا
 لَا جَبَلِي جَبَلٍ قَدْ أَجْلَا
 يَنْبِي فِي نَبِيٍّ رَفَاؤُهُ قُوَّةُ
 أَلَا وَفَعَّ بِالْأَحْرَبِ أَعْبِلَالِ
 بِعَصَبٍ ثُمَّ قَطِيفٍ فَاقْدُوا
 تَمَّ الْقَصِيدَةُ النُّوْبَةُ الْعُرْقَانِيَّةُ بِالْعَنَاءِ الْكَافِيَّةِ الْكَافِيَّةُ
 الْمُنَانِيَّةُ عَلَى تَرْتِيبِ الْأَرْوَافِ الْعَرَبِيَّةِ الْبَيْتِيَّةِ مُبْدُوًا بِكُلِّ
 مِنْهَا كَلَامًا مَعْرَا عَمَّا يَنْتَبِهُ مُنْدَى بِلْعَانِ غَرْبِهِ عَرَفَانِيَّةُ
 قَارِطُ الْعَادِيْنَ وَامَامُ الْمُؤَدِّينَ الشَّيْخُ أَبُو الْوَفَا صَدْرُ النُّوْبِ فِي قُوَّةِ
 عَيْنِ الْمُحَسِّنِ وَارِثِ الْأَنْبِيَاءِ وَالْمُرْسَلِينَ عَبْدُ اللَّطِيفِ الْمُقَدِّسِيُّ فِي تَعَاْنِيهَا
 الْمَحْدَرَاتِ الْعَالَمِينَ وَ لِي فِي حَمْدِهِ نَمَّ تَعْلُو عَلَى الْأَمَلِ

نَحَا عَنْ نَبِيِّ رِيِّ الزَّأْيِ نَحَا
 حَوِيًّا فِي حَوِيٍّ مِنْ مَنَ حَوَا
 وَلَاءَ أَوْلِيَاءَ آخِرِيَّاتِهَا
 لَا جَبَلِي جَبَلٍ قَدْ أَجْلَا
 يَنْبِي فِي نَبِيٍّ رَفَاؤُهُ قُوَّةُ
 أَلَا وَفَعَّ بِالْأَحْرَبِ أَعْبِلَالِ
 بِعَصَبٍ ثُمَّ قَطِيفٍ فَاقْدُوا
 تَمَّ الْقَصِيدَةُ النُّوْبَةُ الْعُرْقَانِيَّةُ بِالْعَنَاءِ الْكَافِيَّةِ الْكَافِيَّةُ

٩

ثم القصة على المختار سيدنا
 ثم السلام على قطب الزمان وقد
 في ذكره وصفه مدح لا ينقش
 بحر العطايا التي كل الودى تلت
 استوعب الحضرات الحسن رتبة
 فالمدح في اللطف الجليل على
 من نور ريشاه صارت منورة
 في السرايا نوراً قد علا وعلا
 ثم المراتب من امداد همته
 فاقده اهدى لنا على الهدايات
 شمس بيت من سماء الطبيعة
 شمس القننى خجلت منها بل اكتبت
 يطالب الحق ثم شمس الهدى طلعت
 وقال والفتى بالاتباع في السبل
 ائت فضائله للسبل والجبل
 في كتب لطافة عندك تفل
 حب القبول بلا نقص وخل
 في الكل عوثر لاهلها يستعمل
 تبليغنا يا به قبلا من الاجل
 نحن مدح قلب ثم يا اهل
 حب الينا يا طوى لتصل
 تمت لمن الهياكل بلا تفل
 فزنا بحفزة فغلا بلا رطل
 والارض قد اشرفت بالمورثات
 من نور حاصوه حافا جدد بلا
 من بعد فالانتم وانظر الى القل

صارت شجرة بالثوب طيبة
 فالشخص واحدة كالنور ثم بدا
 يارتب ريت لنا من فكل اليوم من
 اذ كبح جود بلا نقص لطالبه
 فالزم رتبة النبي فان كثرت
 ان الوقاء لاهل اللطيف والكرم
 عاشا الفضل لطيف ان يخط من
 ثم السلام على اصحابه وعلى
 والمؤمنين عليهم راحة الله
 من قال آمين اعلى قد رتبة
 انه يقبله والكل من اصل
 قصيدة على ترتيب الحروف
 الطعن كالطاعون في شجرة

ثوبا لا كراحيها من اشترى الخلل
 فوق القابل بها ابر بلا حول
 ينل الجراهر اذ ما ثم من نخل
 بل يردق الكل ماداموه من ازل
 فكل القصودات ياكين بالجل
 في وعده لازم والعفو من رزل
 في باب مثل الهام الما جدا مثل
 اتباع وعلى احياء المثل
 طرا وصنوا دامت ولم تزل
 فان هذا دعاء شامل الملل
 يرجوه اهل الهدى بالعلم والعمل
 في الطعن والطاعون الحروف
 الما باستقام الى غايا تـ

يشاء يقرب وقرب منه أو
 يقتدى تزييد إلى رجاء موته
 ثم الشمام كلها لا تنفع
 جل الخليل وأهل عن فضة
 حل المرار مجة من طار عن
 خذ القليل بوقوه شمشدا
 وية المحب على الحبيب بقله
 ذوبان شجرة بما فيه ذنب
 ريت العباد يذنبهم كقبورهم
 تاديت جوانبه بفيض القدس
 سبب الذراع الشبه كل السباع في
 شان العليل من القليل تينا
 صبر على الآلام بالاسلام عن

في قوله يشاء يقرب وقرب منه أو يقتدى تزييد إلى رجاء موته
 في قوله ثم الشمام كلها لا تنفع
 في قوله جل الخليل وأهل عن فضة
 في قوله حل المرار مجة من طار عن
 في قوله خذ القليل بوقوه شمشدا
 في قوله وية المحب على الحبيب بقله
 في قوله ذوبان شجرة بما فيه ذنب
 في قوله ريت العباد يذنبهم كقبورهم
 في قوله تاديت جوانبه بفيض القدس
 في قوله سبب الذراع الشبه كل السباع في
 في قوله شان العليل من القليل تينا
 في قوله صبر على الآلام بالاسلام عن

الشجر من طغيا به عانا به
 نجي العليل واهل ان تارة
 ثم الغنايم كلها مع لارة
 حلا ودقا في الصفات كدلة
 حب المقدر ثم من وحناءه
 ختم الحياة له بحسب سارة
 دأبا بفضل وهو ضروريا
 فاما كوضف اثر قتل تارة
 رعبا وكرها منه في قضاة
 زاد المقدس قدز مقتضاه
 سببا يروى ان يمشي يارة
 شرفا لا هلث مادة وغزاة
 ضم الهوى للطبع من فخراته

ضاحك لشهادة في التهاد وقال
 طويان الآلام علت موتا بلا
 ظهرت فضائل من بحا حذيفة اذ
 عرفاه مشقة البلايا سادعوا
 غرق الودى سلة البلوى فخر
 نهار وبعث ان تخذ يتيها
 قد يستعان بغير سعي منه
 كاذب لكل رمة الزمن سفة
 ليكل بمن قدا وقت الهدي
 من يمين بغداد كقدا
 نينا عن الافراط والتفريط
 بنا هدى ولتقين بشار
 والمحدثات بالسب ما يدع لها

في القراء والباسا وفي ضغابة
 لطفا بها الا على على طبعا
 ظنوا بها بهدا حيم سبلا
 عشتا ايها وبع من لينة
 غواها عشتا بدور يا
 قذا و الا فاسع في كثراته
 قذمة غز الرعي من وبياته
 كل الامور على على نيا
 بطحا إلى تحصيل منو يا
 ماسن قروعة من حسنة
 نبي واثبات شديا
 حده كده هدا سغ في بجله
 ومن الضلالة ناز بها لجا

في قوله في القراء والباسا وفي ضغابة
 في قوله لطفا بها الا على على طبعا
 في قوله ظنوا بها بهدا حيم سبلا
 في قوله عشتا ايها وبع من لينة
 في قوله غواها عشتا بدور يا
 في قوله قذا و الا فاسع في كثراته
 في قوله قذمة غز الرعي من وبياته
 في قوله كل الامور على على نيا
 في قوله بطحا إلى تحصيل منو يا
 في قوله ماسن قروعة من حسنة
 في قوله نبي واثبات شديا
 في قوله حده كده هدا سغ في بجله
 في قوله ومن الضلالة ناز بها لجا

لا ضير في جني المباح وسيمًا
يو في لكل ربهم زكوة قسم
البحر من امتهم كما بل

في سلسلة

المشاخ

وفيت على زمرة عشائك يا حي
ما جئ سلاك منا هيكم داروا
فالفضل مع العدل على موبقة

ولا ايضا في طريقة اخرى من السلسلة الشريفة المزهرة

وناني عشق وان عتلي يا حي
اغادتهم شافا اراهم االى
مناجات عاشقوا نيل عسلا
مناجات اهل الاله اكامل

ربتم وفوايدها عجم

قل انما اعظكم بواحدة ان تقوموا لله مثنى وفرادى ثم تتفكروا

الا تحمدا من انت ايها المولى

بامرير سند الكائنات بالنعوة

وزاد فضلا له ان كنى بواحدة

بان تقوموا في تعلم مثنى

ولفظ ثم دليل على جدالاته

كما اهلك في ذاك ربك الماحي

سيرة جلوة في التذلات الى

بكني تبين بمرثمة حين رد الى

مناك بالشر والغير فتنة حتى

فمن مدى كثرة الساطين عاد الى

نتم فيه سيرة الوجود ودة اذ

وغير آدم في حبس كثرة سغلا

بذا استحسن لجبل طليعة الله

وقد ابان له الفضل ديك الاعلى

زحمة وغط عليه كنى بذا فضلا

منكرا مجلا ثم نفس تفصيلا

ونى يقين فرادى عليه كصفا

اذا الشراخي لبعض يكون اجلا لا

بخلق آدم غنا لذا وتكبيل

شجوها اسفل السافين في السفل

منها من اخسني تقويمه لاش ساي

موت طوعا وكرها بومة اولى

الهم الا جد الولد المحيط عسلا

لكل علو وسفل سوى قد شلا

مبتدأ او كمين بوحده يعلى

ما رينه ما كما في العلى وان سغلا

ففى الحليفة ما فى الاله باثت
 توارث فى قدارية بانفاج
 بزوغ طلعة شمس لندى بالكلها
 فكان خاتم تشيع الانبياء وقد
 بونث بابع منه ثم من ختم
 هو الخفيض بها خازنا لها كمن
 وقبله كان بشكائه مشايتهم
 فان مشكاة عيسى ابى باخذها
 بان اتيت بعد الوارثة العلى
 بقاب تربك بالحب منها بلقى
 كما حكاك روحا با حسن الصور
 بها بغير حساب وهل ترى ثيا
 الست خلقا على صورة الاله سنا

من الصفات فالاسماء والنعال على
 من التفاوت بالنقص الكمال الى
 يكون من جلوات الاله فى بحلى
 باكليتة نيل اشده نيل
 لاكليتة فى الولاية الكلى
 بغير برزت بعده كما قبل
 ياخذوها كما فى الولاية الشلى
 لاوتياه عموما وقلت بجيلا
 فان تراث خاتمة نيز بانا لا
 ثيا بها كى يحبك الموتى
 ينح روحك من روضه التى اولى
 من الهياكل اعطيت خلقه شلى
 اما شفت باوصافه العلى كلا

ولكن انت فقير اليه بها لكن
 وقد حيت بد من غناه بجانا
 تفكرت فى فكر ساعة خنت
 من العبادة سبعين حجة غير

قبل تفكرت فى ذلك تنوال غلا
 لذا غفلت كان لم يجد هنا غلا
 من البدايا التى لا تطيقها عدا
 عليهم اتينى فى الذكر ربهم جدا
 اليه حيث انا بوا فدمهم مدوا
 فذكر الاله مع العارحات عبادا
 وتطهر فطوبى لهم صبور شدا
 اذا جرد الكل عين الاول له اخدا
 الى تدبوا خدر جفاك ملتجدا
 منيات الى ذا الذكر اعتمدا
 حقا ففى مطلقا من جلا فمدا

الا تذكر ما ربنا لنا احدى
 وانا ياتى تذكر مبش
 بانهم اولوا الاباب هو يديهم
 فاسنوا مطهرى القلوب بالذكر
 الا بذكر الاله القلوب تصطب
 فورا بحسن ما ب تدا كان مبداهم
 فان تذكرت الاول لك احدثت
 وجاز ان تستقل من هذا التدبر او
 فان تذكرت فتدا بالذات شربها

اصله عند ان قلت فون
 الذى الوقف لا يكون

فخذ كما لك فقد كنت في فخذ
 وكنك النعم لا جعلت ولا سئل
 الا لك النعم اثباتا بالعلم كما
 فانه يوجب الوجود مشقة
 كالعلم تابع معلوم به مع العلم
 وفي الشواهد على اضيقك العلم
 وبالبطون لنا ذاته اختفت عما
 جفا غيبا يرينا لانه النور
 فكثره الخلق عن ذكره فهمت
 لنا خير بعض وبعضهم يطعن
 وذاته يساها كثرية ظهرت
 حقا بلا مزيج كما نضج
 حبة اميبا وذا ان ارادوا النعم

كما لك النعم من غير فخذ
 على المتعبد لكن لمن سئل
 كل انعم اليه ايجبا
 مع الصنات جميعا وان بها
 اضليا اهل وجود ان به جدا
 فراعنا صابها تطلق الحق سئل
 ونحن نظرم فيه تعاونا قدوا
 محضا لذكر علما ليس قد يرى ويدا
 بالوقد لا عد قابل حقيقة ابد
 اذ غفلوا سم عن البرا اية الانبياء
 لا اله في مجاليه حبها مبدى
 تفصيل شجرة والذكر لمن جفا
 واما بارام بنا وان يكن يبدى

روضة
 اداس

الامام

١٤
 بقدر جهد اللسان الضعيف ثباتا
 فان فيه لذكرى يسايع شهيدا
 اما الضعيف لذي قلب توشحني
 فلا تكن فاروقا عنها تعددي
 تدكرن بقلب قدس النور
 او اتق سمعا شهيدا وذاك العود

فان الله في ذلك كاري
 من صفات قلبه وادنى اسم

ترجيع في السلسلة الوفاية   **الزينية السهروردية الصفائية**
 زهي شجر شجر لا اله الا الله   زهي شجر لا اله الا الله
 زبحر عيبه اورديك حضرت هو   بامر حق كوه لا اله الا الله
 كسرور رسل فاوليا بدانج رسيد   وسيد اذا شد لا اله الا الله
 بصدق رجحت بيان عيان شديدي   چو صاف چيد بر لا اله الا الله
 بقرق نور شيطان شهيد شد فاروق   چوبست خوش كمر لا اله الا الله
 بداشت شرم ملايكه شرم ذي النورين   چوپر شد از فكر لا اله الا الله
 حسين شاه شهيدان كرم باشد شاه   چو بافت سوز سر لا اله الا الله
 شد ستارام هدي بن عابد بن چو عشق   برست زوزر هو لا اله الا الله

وكم في شجر شجر لا اله الا الله
 وكم في شجر شجر لا اله الا الله

امام محمد باقر حیات	پیار و بقدر	لا اله الا الله
امام جعفر صادق صدق شد مشهور	بنوش از نهر	لا اله الا الله
امام کاظم موسی رئیس عشاق است	بکلم غیظ بر	لا اله الا الله
علی شاه فراسان رضا و فقر شد	چو یافت خوشی	لا اله الا الله
ازین آنکه که گریختند و شد مومن	بدان آن خبر	لا اله الا الله
چنانک شیخ سری نوشید و شر نش	ز غیر یا غیر	لا اله الا الله
رئیس چند خدا شد چند بغدادی	ز خدمت نغو	لا اله الا الله
یکی ابوعلی دودباری ایشان کوه	نگیل از خنجر	لا اله الا الله
وز او ابوعلی کاتب آمده است چو شیر	ز پیشه عبر	لا اله الا الله
وز او ز غریب برآمد چو شمشیر	علامت حشر	لا اله الا الله
وز او ابوعلی که گمانی کرد که وار	پرید خوشی	لا اله الا الله
وز او بکشت قلعه ابوعلی شاج	که پوشش منور	لا اله الا الله
وز او عزال ادب گرفت عزالی	که آمدت و پر	لا اله الا الله

پیش رویش شد شیخ ابوالمختار نجیب
 که پر کنند جهان نیا شهاب الدین
 بنور دین طغری چه پوشیدها شد
 که دین سوزیدت شمعانی
 برای تاده برو شاه صدق شیری
 چو بدر از آینه شیخ یوسف عجمی
 چنانک دید و رسیدش شد شیرینی
 بدین طغری است شیخ دین الدین
 دنی قدر که از ویو شیخ قدسی است
 هر آنکه نوش گندین شکر و فادایان
 و فاش جمله مرآت را محیط شده
 همه اکابر عشق زو فاش پیدا اند
 هر آنکه را زنده و فاش بردارد

بطلع عشق لا اله الا الله
 بنوری کدر لا اله الا الله
 بشک سفر لا اله الا الله
 بحضر قصر لا اله الا الله
 بطلعت قمر لا اله الا الله
 ببیند شکر لا اله الا الله
 بقوت نظر لا اله الا الله
 بدید شد قدر لا اله الا الله
 بقدت شکر لا اله الا الله
 زیار با قدر لا اله الا الله
 جز او مجرور لا اله الا الله
 فکار با غطر لا اله الا الله
 ز شامتی بر لا اله الا الله

هر روز نیست کمین را و فاش هم بودت که شد ز فاش تو لا اله الا الله
 تویم شهنشاهان این قدر رسد که شمع بر آید بود سکر لا اله الا الله
 خوشا خوشا اگر نگری در شرب عشق
 بر آید ابله بشنود دوست به صدق

ز می و فای و عطا لا اله الا الله که سوخت جلم غطا لا اله الا الله
 ز بحر لطف و فای پر بر آید آن یوسف قیاس علی لا اله الا الله
 بدست حضرت سلطان زین دین خانی بدید شد ز غما لا اله الا الله
 وزیدیم چون دم ز جان ز غم و غم گشت بدید از غما لا اله الا الله
 چو رخ نمود و در شاه یوسف عجیب پس آه ز در صفا لا اله الا الله
 زو شاه حسن پرتوی بود هر کو بدید گشت فدای آله الا الله
 ز نور دین و لطفی امتیاز نمودی بلادت نیست جدا لا اله الا الله
 شهاب بن چو بر آمد ز شهر و در رسید هزار نور و خیا لا اله الا الله

این شعر از حضرت شیخ بهایی است

۱۶ چو بوی ضیاء الحقیق نجیب داد شدش بی نجبا لا اله الا الله
 فنا و جامت عشق آمد از جلیه دین که بود مرد فنا لا اله الا الله
 بر لب محمد سلطان عتیبه بداد سر نشین نهاد لا اله الا الله
 که شاه احمد بود بدو سپاریست بامروت و دی لا اله الا الله
 چو او چو حضرت عیسی بود دینوی ز دین زدند لا اله الا الله
 میان چند جینه رئیس این فرقه بعشق و عشق لا اله الا الله
 از او چو کسری سخی برادر شد رئیس عینها لا اله الا الله
 ز می زنده شود که رخ شد صورت بعشق و محبت لا اله الا الله
 ظهور یافت که رخ ز هیبت او بیت که زوشت بود لا اله الا الله
 همیشه بجای تا جمال نمودش که زید راه فنا لا اله الا الله
 حال وی شاد کمال شه بهریت که بر گرفت زجا لا اله الا الله
 ز باب علم لدن اعرف صحابه علی ز جلم قی صفا لا اله الا الله
 چهار یار جمیع صحابه بگرفتند ز شاه ز غما لا اله الا الله

چیب حق ز شراب لایب یک کرد **غیب خویش** لا اله الا الله

خوشا خوشا سکر سگری ز مشرب عشق

برآورد از یک آنی بود دست به دست به صدق

چه خوش چه خوش **لا اله الا الله** سنی سنی سنی **لا اله الا الله**

که ختم رسل و نمه انبیایا شود ند **بیغمه ملکی** **لا اله الا الله**

چهار یاد همه صحیح غرق در غرقند **نیاید لب** **لا اله الا الله**

بنی بسیار از ویافت شده حسن بهر **بدر که است** **لا اله الا الله**

روز حیف فضا شد حیب شده عجمی **بشوق خوش** **لا اله الا الله**

پیش بوفته چایافت حضرت طای **ذیفن بی غلبه** **لا اله الا الله**

چنانکه زو یکشیده است فقر کفری **بواسطه رشد** **لا اله الا الله**

سری خوقاز بر سر ایشان کجای **سیری آمد** **لا اله الا الله**

در ایچ شمع بر شمع زود بنود جیند **نهد ز من** **لا اله الا الله**

چیز بیز که ز آتش لای یکی شکی **یقین جسد** **لا اله الا الله**

بجز

پیشانی ز آفت بهشت شای **طریق قدیر** **لا اله الا الله**

چیز پر شد از دل پر بر شوق ز قیام **منزل و بلبل** **لا اله الا الله**

میان شان شده احمد زنده انور کس **یکایه احد** **لا اله الا الله**

ز شاخاش یکی پر شد ضیاء الدین **غذیب هر برادر** **لا اله الا الله**

پیشی من استرق السمع اشهاب الدین **بر اند خورشید** **لا اله الا الله**

که تا بخود رخ خوب صاف بود الدین **پنهانی صند** **لا اله الا الله**

بیند گیش بر آمد ز اصحابان محمود **بشای** **لا اله الا الله**

که بست سیم صفا با بر سر شمشیری **برای بر دوزخ** **لا اله الا الله**

بسی نفوس آن زدم زود و یوسف زاد **دوم شد و لد** **لا اله الا الله**

هم از تویش بر آورد عجب در حق را **که شد سده** **لا اله الا الله**

ازین عهد شده زیبا ترین ستون خواجه **که دین شد** **لا اله الا الله**

قد است حضرت عید الطیف بنه چایید **لطافت رعید** **لا اله الا الله**

ز لطف او هر عالم پر از وفا گشت است **بر چنین جسد** **لا اله الا الله**

طریق قدیر **لا اله الا الله**

منزل و بلبل **لا اله الا الله**

یکایه احد **لا اله الا الله**

غذیب هر برادر **لا اله الا الله**

بر اند خورشید **لا اله الا الله**

پنهانی صند **لا اله الا الله**

بشای **لا اله الا الله**

برای بر دوزخ **لا اله الا الله**

دوم شد و لد **لا اله الا الله**

که شد سده **لا اله الا الله**

که دین شد **لا اله الا الله**

لطافت رعید **لا اله الا الله**

بر چنین جسد **لا اله الا الله**

چون دوت دوم که عید است و دوت نخست
چون دوت دوم که عید است و دوت نخست

بختیاری است جهان از وفا میسران خوش نقد لا اله الا الله

خوشا خوش کز رنگری ز مشرب عشق

بیا و زاکبانی از بود دست و دست صدق

صناد و دل و جان لا اله الا الله	و فانی جهان لا اله الا الله
صلاح روی زمین شیخ مصلح الدین ما	شدت قوت جهان لا اله الا الله
لطیف حضرت عبداللطیف را نمود	جهان را چون جهان لا اله الا الله
عزیز حق شد عبدالعزیز اند خلق	بگشت قلب و جان لا اله الا الله
چنانکه زمین زمین و سماء زیر القین	بگشت کانت جهان لا اله الا الله
عموم رحمت سلطان عبدالرحمن بود	بگشتش همه آن لا اله الا الله
خرام کرد قد فویشا میوست	زدوق کس که چو پان لا اله الا الله
هم آوست حسن حسن پاکند و پیدا ما	کنا دگشت بتان لا اله الا الله
هم آن بدین آنود که شد بدید و نگو	نپشته بود بران لا اله الا الله
چه نیم شاه نجوم اصحابان خوش نشست	بر بود کسران لا اله الا الله

بخدمت عید صمد کا و نطق نیست و نیست	برایش بر همه جان لا اله الا الله
شهنش ازان شدش که نجیب و نور	بگردد و نور و جان لا اله الا الله
چنانکه شیخ شهابش بگردد دست از انک	بداد نوش ز جان لا اله الا الله
چه سانی عجبش که دایو النبی چنانک	پداوش آمر بهان لا اله الا الله
بیافته است و قامت سحر و زوویه	چو کنت همویشان لا اله الا الله
افزودیم چه فرج یافت چو نیک گشت	که گفت با دستان لا اله الا الله
شده است ست نه او ند شاه ابو الکعبا	چو کنت عشق جهان لا اله الا الله
قلبش ام و تویند چون بگفتادش	بگردد شاه زمان لا اله الا الله
خیشا کرد و بنف غذاست چو نیک ازو	پیشتر روان لا اله الا الله
رسید شال و بریر حیره بخش از انج	دخوش بود دران لا اله الا الله
هم آوست عارف معروف پرمعاز عشق	چو کرد چاشن بکنان لا اله الا الله
چو طایمش شد طلی مکان که پشایند	در آتکج و بکان لا اله الا الله
حیث شد عجمی دین عبارت عسری	که کنت بل چو پان لا اله الا الله

بهشت بهر شاه بهر واپر نو و بگوده است بدان لا اله الا الله
 چو شاه جید که از کنت با مکرار برو چو تخم نشان لا اله الا الله
 چهار یار و دو تنجام همه ازین تخمند برستانگان بمان لا اله الا الله
 کزین رسل و انبیا چو تراغند که بود کشتیشان لا اله الا الله
 بوژیشان همه اشیاخ همچو بزرگرو چو کشت بود چنان لا اله الا الله
 کشت همه زراع را استوای این مرغ زنی و غای عیان لا اله الا الله

خدایا خوشا نکر نگری در مشرب عشق
 بدو و ناکش از هویت دست بعد

بنا بر کل شی لا اله الا الله ولای جمله ولی لا اله الا الله
 ز فخر رسل و انبیا بشیند بر یک گفت جلی و پاکه خفی لا اله الا الله
 چنانکه این خواند بشیند از جدیق بغیب در جو جلی لا اله الا الله
 و زو بعالم ظاهر بشیند شاه جهان ز شینکت ولی لا اله الا الله
 یکی ز لشکری بود اعدا و باس که دانه اش بکلی لا اله الا الله
 به شجاعت بی

۱۹. زنی بیک که فدای عید قادر از گیلان شده مرید سخی لا اله الا الله
 شیند و کنت بنزالی و فیاض الدینا بهر و صوت قوی لا اله الا الله
 ازینست فاش غزالی بخریل جلاله جیاش هم بشمی لا اله الا الله
 که تا بشید غریبان یارش و پشت بجاش در خلنی لا اله الا الله
 و نا بظنر بشد چو نیک شیرازی گواه در سکنی لا اله الا الله
 چو کشت تو کیم این دوشه صفایا بشد شیر منی لا اله الا الله
 زنی بهی چو طویش کشت بشمیری امیر افت سری لا اله الا الله
 سر که مروی شه بنان کوردانی از دست با ابدی لا اله الا الله
 چنانکه شه قرشی شیخ عبد الرحمن است شیر با سندی لا اله الا الله
 بکشت مستندش زین خوانی زین الین عشق اینودی لا اله الا الله
 و دوست او شده عبد الغنی عبد لطیف برای طبعه دی لا اله الا الله
 چنین ز عبد لطیف است در صلح الین دو چشم دیده وری لا اله الا الله
 که تا شود همگان با و یاشان سکران ز مشرب سکری لا اله الا الله

خوشا خوشا سکر سگری ز مشرب عشق

بر آواز اکبش از هو بدست دوست بهدق

بمشق و صدق بگو لا اله الا الله

که تماشوی چو جهان حقیق عالم گیر

شود پیر از تو جهان تو پر دل از جانا

چنان جهان تو پر نور و شود که چنان

تو از چنان و جهان باشی فارغ اندیش

چو انبیا و شه جله احمد احدى

که اولیا حضورها شیخ سلک کرد

ازین بیافته اند آنج یافتند از فضل

چه خوش عطیه اهلش جمله در حفظ اند

قد ز هیبت این قلعه زهرهای عری

ولی بجز دکنست که قلعه قلعه نشد

همان پیروز مگو لا اله الا الله

بسر و جان و دلت هم در آذر که شوی

کسی که از همه بگذشت عاشق گشت

چنانک یافت بجایش ذوق معنی را

ز بعد آنکه بل بود غرق در معنی

تو هم بگرد چنین با صدق کسوفیت

ز خیم تلخ و حرام و نجس می باین

و نای صدق ز رسول الله الا الله

خوشا خوشا سکر سگری ز مشرب عشق

بر آواز اکبش از هو بدست دوست بهدق

بمشق کن طلب لا اله الا الله

که تماشوی تو که زیای خوب غواصی

جفا مبارز عشق بنور شوزین مگر

چند است آب حیات تو و مایه عبادت

که ز بقامت ترا و فنا اعداوت

ایمان یافتند و لا اله الا الله

بیافت با بر او لا اله الا الله

چونوش که دزد جو لا اله الا الله

نه قانعی سبوا لا اله الا الله

بگرد مست کدو لا اله الا الله

و نای صدق ز رسول الله الا الله

خوشا خوشا سکر سگری ز مشرب عشق

بر آواز اکبش از هو بدست دوست بهدق

بمشق کن طلب لا اله الا الله

که تماشوی تو که زیای خوب غواصی

جفا مبارز عشق بنور شوزین مگر

چند است آب حیات تو و مایه عبادت

که ز بقامت ترا و فنا اعداوت

بگرد پس لب لا اله الا الله

بشوید آنکه پس معینش بکند است
 یکی ز جمله جزا که نفعی معبودیت
 شریعت همه احکام وی می رود
 طریقت همه احوال وی برین اصل
 سوم ز جمله جزا که نفعی موجودیت
 حقیقت همه اسرار وی ازین خورش
 ز بر عشق همه موهبای کرمناگون
 بنشته بر رخ چهرین چو بیای
 منم بمانده و یکی ز نقش بو قلمون
 به لوح بینم و در هر یکی نقش عجا
 یکی به لوح قضا کا دست لوح احوال
 دوم به لوح قدر کا دست لوح نفسا
 سوم به لوح حکم کا دست لوح تبدیلا
 بطور قوم رب لا اله الا الله
 نخست از رب لا اله الا الله
 ازین یکانه خ لا اله الا الله
 که شد سر طیب لا اله الا الله
 درین شده است لا اله الا الله
 درینست بر عجب لا اله الا الله
 پر است از حب لا اله الا الله
 فقط چون عجب لا اله الا الله
 چون خورش طیب لا اله الا الله
 بنشته بر حسب لا اله الا الله
 در دست خوش لا اله الا الله
 شده در و شب لا اله الا الله
 بکشته مکتب لا اله الا الله

اینهاست از جمله احکام و اسرار و موهبای کرمناگون که در این لوحهاست

۲۸
 ز کم لا وقت کشتن و کما بشراذات
 و غایست و بشیاری نین دوی نیرد
 شوت از شعب لا اله الا الله
 شد اینها شطب لا اله الا الله

توجیه فی بیان الاطوار و اهل الاطهار

بطیم مرطریا نرا تحت شامی می دم
 از بنی قنقل این دامن گامی می دم
 که خود و سو کند بر حق من کو ای می دم
 کو یا حق کوید شکت بر شای می دم
 اینچنین شای کرا باید که رایی می دم
 راه و عدت در همه اوصا الهی می دم
 ایستایان را بجای نام وای می دم
 انتها پندار او را نام سایی می دم
 دیگر ترا قدر خود جای سایی می دم
 بطیم مرطریا نرا تحت شامی می دم
 از بنی قنقل این دامن گامی می دم
 که خود و سو کند بر حق من کو ای می دم
 کو یا حق کوید شکت بر شای می دم
 اینچنین شای کرا باید که رایی می دم
 راه و عدت در همه اوصا الهی می دم
 ایستایان را بجای نام وای می دم
 انتها پندار او را نام سایی می دم
 دیگر ترا قدر خود جای سایی می دم

اینهاست از جمله احکام و اسرار و موهبای کرمناگون که در این لوحهاست

پادشاه پادشاه در پیشان می کشم
 آن دو پند کاز پند به شیوشت می کشند
 یک کوفتن امر حق و شرع انیک و دوم
 این را که تکیه دند ز بودستی بود
 و آنکه کرد و شد و بود و بواج شای مکانش
 و بودم پیر و هم گزیری این دو چون
 و آنکه بی چیز است بکیری این دو
 و آنکه کرد و زام با ایمان و تویم صاکی
 بعضی باشد که فراید پاک و یت از او
 جمله را امر از وفاء عدل و فضل پادشاه
 نام مرجهال اعجاز تویم تا می می دم

من ندیم چون که یک اللهم دهند
 پیر ابله و حسن مرئوسانرا بپندند

پادشاه با جله را تو می می تو می می تو می می

پنجم

گهر می می گهر کبی در غافل می گد آلهی
 طریزان خوشی این عشق داشت را شای
 تا حیثی که بر جلد کوفتیت بود او
 که مر این داعیان در پیشان و او دوز
 فرد عاشقان از اقبال جسم با جان یا حال
 هم از دانشان شهادت می پندارند
 باز گشتی نیست تو از حشا این قوم خیز
 برشته کل از پیشان ز برشته از حشا
 یعنی افراد و ندایرها خد کز کلمه
 زین گفتی که پیر اینشان شوی از طالع
 اولیا و شادان جز تو و یزید قنات
 تا میابد از اولیا است پر تو می با لاقی
 کز چه دانای حقیقتشان ز دم عروم فی

و ز خطاات فرزند می تو می می تو می می
 با همه فر و غلی تو می می تو می می
 شای نظر و شای تو می می تو می می
 دین دعا و ایا تو می می تو می می
 یا با استبداد جا تو می می تو می می
 اندرین و دم زفا تو می می تو می می
 خوش مسلم تان با تو می می تو می می
 طرد خردی می خدا تو می می تو می می
 حکم اینها را کسرا تو می می تو می می
 دایر اینها را خفا تو می می تو می می
 یک بعضی را تو تو می می تو می می
 یار کز کز عطا تو می می تو می می
 حصه اش ز لقت تو می می تو می می

و از خطاات فرزند می تو می می تو می می
 با همه فر و غلی تو می می تو می می
 شای نظر و شای تو می می تو می می
 دین دعا و ایا تو می می تو می می
 یا با استبداد جا تو می می تو می می
 اندرین و دم زفا تو می می تو می می
 خوش مسلم تان با تو می می تو می می
 طرد خردی می خدا تو می می تو می می
 حکم اینها را کسرا تو می می تو می می
 دایر اینها را خفا تو می می تو می می
 یک بعضی را تو تو می می تو می می
 یار کز کز عطا تو می می تو می می
 حصه اش ز لقت تو می می تو می می

خسته از پیرش با قطره از جگرش
 پانیا فلکش بها تو می دی تو می
 بعض ازین پیش بعضی از دهم پیشتر
 بر با تا خسته تو می دی تو می
 مستی از جلوه نشسته اگریم که دوست
 اکلانرا خون بها تو می دی تو می
 بوده مخصوص خیرت یک از سرش
 ایش و یا بدو و را تو می دی تو می
 فهم خوش نری که لا اقرنوا بالاسم
 کرده این را با تو می دی تو می
 فان دما و شکی مستقی الا بالحق
 معنی را نکی بر شکی که آمده است
 هم من افتاده را چون بود کنگر خست
 که بیتی پیدا تو می دی تو می

که از روی شکوه اندی بدان کردی شایا و او را
 نه گفتی و نه با او اظهار دانی و آن فی الوری

اینان را که گویم بعضی بختهای شاه
 که چه در گفتی بکنی کل منتهای شاه
 همین بخواهم داد از اظهار جگرش
 تا که این اظهار بر ماوست غلغلهای شاه
 پس باز از کرا و دهم جهان را فکر او
 واجب است از بهر شکری بر عیالهای شاه

طوطی چه گفته است و لعلش افیاد و لایلا
 کی شنید اینها از نو اند و لایتهای شاه
 بگو پیشانند و شاهان آند از پیش
 پس صلح پوشید و اندازد خاستن شاه
 گفته پوشیدن شاد شد برین دیو
 دید این را دید و دیده ز جلوههای شاه
 و اگر پیشانندست و نوهای دنیا باشد
 فیت او را خود شبانی شد بختهای شاه
 یک بعضی از چه بسته است اگر طبعین
 آهها آورد که ماند از اجل دلتهای شاه
 بعض هم محروم هم غافل ازین نادگان
 وای نگر از برین حال رحمتهای شاه
 خوشترین چنین نیست او نه دین اهلین
 که کرد و دین شود لایق بلعتهای شاه
 و اگر جبار طوطی پوشید و نداند قدر آن
 چون که یابست که از زرقتهای شاه
 بعد ازین از بر طبعش که آمد در پیش
 گفت باید که اندر وجه روز و حکتهای شاه
 و اگر دو نوع است جامه یک شاعر و یک نا
 شد لباسی یشتن و دوازده کنایتهای شاه
 جامه زیرین که خود را پوشیدند لای
 دیش آنکه بر زبونش در زبتهای شاه
 بعضی گفتند از زبونش در زبتهای شاه
 دیشی زبیر و زبیر شد زبتهای شاه
 بعضی گفتند از زبونش در زبتهای شاه
 دیشی زبیر و زبیر شد زبتهای شاه
 بعضی گفتند از زبونش در زبتهای شاه
 دیشی زبیر و زبیر شد زبتهای شاه

بهای یاری شد ازین عالم
 بهای یاری شد ازین عالم

و در هر یک از اینها
 که در این کتاب
 مذکور است
 در هر یک از اینها
 که در این کتاب
 مذکور است

پوشد او شوق باطن از او صاف دیم
 و از دنیا زین صفت او بایستی کشد
 که چه از باطن برین تن می نذر شیخی و لیک
 پس تن عجب شود و در پیش و تار جان برین
 اولیا را زین شود تنها چرخانها شایسته
 ز که در دنیا پرورد و در نفس و جسم بود
 کرده آنها ترک دنیا عز و خدا خدایم
 یا قند از صفت و خرم و هم سهرم دوم که
 قمران با طمع اینها را چو قمار می کنند
 طیران دیدند کاین احوال و در تن و دودنا
 پس میشد طیران و دلالت شد برین
 ای خشک مرکب شود از طریق این آلمان
 در حقیقت چندی همان که به بصورت چون کمان

در دیگر خوانم آورد از بر رویای هو
 که چه این دریا دارد بن و دل مقصود این
 از طریق خوانم گفت من بشنوبش
 یک اندک ظاهر سوی باطن بتدیجی دیم
 اولای که طریقت جان را یکد و نا
 بیندش خامان و عاقلان از باطوری که
 یک شاعر شمس هم کا و اینند خویش
 پیشینیا که بر کثیبت مجرای خدا
 کشف خاصانست و عاقلان از روی خبر
 با نهایت تنهای شعاری اندر و
 ثانیامی دان حقایق که معلوماست
 صورت طبیعی تا ناوست در جرم و مث
 جان شعاری شدن با بیانات بکرا با
 بر دیگر نخست از سخن آلا ی هو
 قشع ترغیش بود اعلی البهای هو
 که از حقیقت این انبیا از انبای هو
 بهرسان گشت دم از بر لب اعلا ی هو
 کاین تن حقیقت پیدا گشته در دنیا ی هو
 زین هویدا تر و را بیند در عقیای هو
 جانش کنی شال شاد است خوش بجای هو
 یک این کثیبت تحت گل و دلا ی هو
 که چه زو انمودی بیند در رویای هو
 و در مادی چاک شد خاک از تقفا هو
 هر یکی را شد شمار و شم شمار اعطای هو
 در هر از آن بود جمله است طبع آرای هو
 جان و دلا پنچین بودی در پیش نامای هو

از برای فهم این نکته شومشیل خوش
 شد حقیقت چون آرد میان جان و پاد
 یا حقیقت همچو آب بسته و جان چون نهان
 جز که از دریاست جوششانی شود آینه
 تا شای آینه حق را حقیقت شد شمار
 یا ز میانای کبر و تا ازین ایمان درسی
 را با هستی و لواحق حقیقت و شمار
 غارهای آن که مستی شد شمار مستطی
 یک آنرا ساسان پنداری قصه نظم است
 و آن معانی یا حقایق باشد در علم هو
 و این همه تنها و جانها که چه نیک شده اند
 آنگاه از هو و آماش بتدر آگهی
 امتعه بش ثبات و نور ما و دلیریب
 با هو آ و آبی جوییده و جویای هو
 کاز و زرش شکل طبعی کند پیدای هو
 کاز و جبار و موجب است آنکه کمال طبعها
 مو و با و بر ما و قطعه ناشیدای هو
 جان و تارش کشت سبز ز کشته بنیای هو
 تا با و آن شوی پیر یا بر نای هو
 شد شمارش اسم حق خوش و خوش الهی
 شد شمارش اسم حق چون سایر اسما
 بلکه معینها است از حضرت غلیای هو
 از اول بودی نه نوبازات بس نیای هو
 یک بس برینه اند که شوا از آما
 می دهند از تکه های امتعه انبیای هو
 پیش پایش ز چو مردان و پیر کلاهی

طبع پرور می گیرد می شود که از اسرار او
 یا شوی طبعی زین پنج رتبت در یکی
 که چه کرد و آلوده موی کرد و کون کردی
 یا شوی طاری و ملکست بگرد و رتبهها
 عاشق معشوق باشی سپاس عشق
 پرو فاکشته همه گزیر و کوبالای

باز عشق آمد و فدا شد و فدا را عشق باز

در میان کوه چه صفا شد با باین بار کبار

عشق کجاست که بخش شد فدا عشق
 بلکه نیست و جز یک نیست هیچ اندیشه
 طریقه صفتها نماید این طبعش را بین
 تا رمد و فرس در بسته در احاطت
 طریای آنگاه زین صنعت موی توان
 هر یکی کوید که ز دین و علمها چنان
 یا وفا کان بجز عشق آن فدا عشق
 نامهای نهایت دارد آن سلطان عشق
 کاز و دهاوش این ضار چون بند بر کال
 چون زنان با زین دنیا و خیر از شای عشق
 با نیای نیکه اندادند در دکان عشق
 بس خدایان داد قطعهای عمالان عشق

شده تار ایشان بنوا شد شمار ایشان
 چون نهادم بند چو لاله در کار ایشان کند
 بپرسیدند چون شیر ز میان تا اوقاد
 در گرفتند و کشیدند از سرش شیرازه
 در میان چشمان که چه شده مرگیم
 یک یمن کوشید بدست و تیغیان عشق
 که رفتند از دهار او شد در دستشان
 بخش عصاره اشکاده را بی این عشق
 به یاد بهای اخوی باز چو نش افکنند
 از دایمی سخن نویسی کرد و در میان عشق
 تا که سخنان دینی را که بر منی بودند
 افکنند اندر بجزد و توبه و ایمان عشق
 هم شود و فرعونیان زین اژدها و کهرها
 غرق کرد دل و فکرها در چشمان عشق
 مگر باز دلمان زین غرق که چه ختام
 اندرین بخت و شد ایشان را ایوان عشق
 زیر درای غایت نامحاطان و فاسد
 که چه بسیار رنجها اندرین سیران عشق
 یکدیگر را و فای و برایش گشتان
 تا بشوایش ساند این بودا عشق
 پوشش نتواند بخت عشق و رگه گاه
 طعنه بر نتواند و در گرفت و تیغیان عشق

طعنه بر نتواند شکانه اگر ایمان بود
 کاتقاه بر غرض خود از دست او عشق
 سر برایشان سوزن کرد و این آلودگی
 که بر آید اغراضی بود بر شایان عشق
 زانکه اگر گشت از امر او عشق و عاشقان
 و بود و موسیقی و نور از بران عشق
 نده خود نتوانشان عشق از آما و آوا
 زانکه در نتوانش با قیصر پان عشق
 چونکه تقوای نهال عشق بر دشت است
 از قیصر دیدش بار و دیگران عشق
 با هر آرد و در نتوان عشق هم تنوی عشق
 تا کالایان و هم احسان هم عرفان عشق
 بین حجت از خود من ثم اتقوا ثم اتقوا
 استوائ امواتم اتقوا و ایمان عشق
 بهر محبوس که والله یحب المحبین
 محسوس بود و عیش و عشرت در میان عشق
 تا باین آن عشق بودی عشقت عشق
 بعد ازین بر عشق و واقعیت میان عشق
 تا باین آن عشق حال بودی عشق را
 بعد ازین معشوق و محولی در میان عشق
 چون غلیل اندک که انداختش انداختند
 آن بهای را تحمل که دازد همان عشق
 چونکه در آتش قبا و آن آتش شد طعنه
 بود و از آتش اسلام بی درم خوش عشق
 منشیش خبر نیل و خوش گلستان عشق
 از و قبا عشق بود و شایان بهای عشق

میرانی بیاورد اولاً چون عشتی را این نمایش کرد لابد آخر ادیان عشت
 میرانی هر چنان چه می کشید می کشید و کم
 آن بهایت است من رسد از ذی الحکم
 بچه لولیم هانم چه بودی بدخت
 شوشه که کشت صدم شکستاد بخت
 شد بدیدانگاه یک صفته اصحابی بر دوز
 کشته دو کلمه شهادت مرور از بخت
 بعد از آن بر چار دیواریش عجب است
 بر کشتی که در صفتی پنج شاهی بخت
 بر شبان لغوی بودیدان شویا بر
 صاحب صفتا اگر تنها بود یک بخت
 با جماعت بودیدان کسب و دنیا بر
 بر شبان لغوی بودیدان شویا بر
 صاحب صفتا اگر تنها بود یک بخت
 ما و این صابرین با بر دیدی سب
 لیکن آخر پیش بنیایان بود بر بخت
 بر چیلان صفته نقش یک کلستان بخت
 هر کس می برک و از پیش بخت
 از دیو او تاده و پیش رب بر دوز
 آمد و فرشته زوی شکست از بخت
 آخر اینک بلی سمنغ اصلی سی بی
 بروی در وی فرستاد آن بخت از بخت
 بر پیش منقوش یک بار را انوشی
 رتبان با ناردند سو قیاز از بخت

۲۷
 باز از آستان درج خوش که داد ازیم
 می نمودند باده و مثل آن بی بخت
 باز از مادی می دادی که یک را بخت
 فاسیل اند چون کادی چو بخت
 باز و آنه یضا عفت کنت بهر بخت
 اینت بازاری همه سودی که از بخت
 پیش تو با صفته در می گوی که بخت
 کاد و دوزخ می بود و نور از بخت
 باز و آنه یضا عفت کنت بهر بخت
 فاسیل اند چون کادی چو بخت
 اینت بازاری همه سودی که از بخت
 پیش تو با صفته در می گوی که بخت
 کاد و دوزخ می بود و نور از بخت
 تا بیا بد سود ما و این نمایان تمام
 خوش می بود می نمودند با بخت
 میرانی در صفت صفته نشد جز دوزخ
 آن شب که در با کشت و بخت
 فاعلین روان بری تن مانده و بخت
 ز برای بخت و ترس هم و بخت
 بکری خود کرد باید کار با بخت
 چه که من همان او کشته هزاران بخت
 در بیلان کندی عیان شد از آن بخت
 شمع زین نعمت رب بهر بخت
 یکبار از ذی انطرازی طریان دادم ز نور
 لیک عشتی او خود را در حضور بخت
 ظاهر روی استی و با طش یکا بخت
 در بیلان کندی عیان شد از آن بخت
 شمع زین نعمت رب بهر بخت
 یکبار از ذی انطرازی طریان دادم ز نور
 لیک عشتی او خود را در حضور بخت
 ظاهر روی استی و با طش یکا بخت

شمع از گوهری بود که زنجیرش
 بر میانش تشنه چینی بیز که بر یکی
 بودم بدین و انقار اینی که عرض دی
 دانش هر کس که ز داشت که یکا آرد
 این دوازده این هیافت طریان با ازل
 هر که از خلقت خبر دارد و خبر دانست
 و اگر این آگاه باشد و این بی خبرا
 گو تو حقی بر و قدری با برار بلند
 از دایات نهایت که به غایت بودی
 را که نیک هر منالی از فضا است و بود
 تا که شد بونی و شوقی از فضا
 خود بر دعارف کامل یکست و نیم کثیر
 شکرتا که یادی با هر نور بخت

این شعر از
 (شعر از...)

روشن شد یک در عشر شش
 پهنش یک دونه بود و دانه
 طاقت دیگر سال کرد و باسی
 حق اینان و دامی خست است
 ماند است و پیوسته فلک
 او جانمین چه کنم او خور و زین
 چو راجی باشد از این
 از درش که با و فضا است
 آفت درون تا اگر انا صفر
 بی و ما از شاه او نیست
 جلوه یک در دید و مستان
 هست بر این امر از غافل
 شکرتا که یادی با هر نور بخت

این گم گم را که دید و گشت خوش بعد از نظر
 گرونی و گریه پیش کات می دوند
 من که باشم ز دین اطاریات کتری
 آو خ آو خ کان عبارت دیدن
 آو آو چه من چون کل برادره دین
 قادی که زین کل پستی عشق
 آه اگر در اعلی در دست او
 روز قشورش از دانی تصویر
 بعدا مانع از دانی ز قشور
 با ناز و وقت همچون با نذاشان
 بعضی با نذاست با عادی کلام
 می دوند و خوشی با شکل و خاز
 گریه یا رفت بر تو صدمه زان
 نردبان آگاه ازین حسن ثوابت می دوند

پیش و پس بود و بر سوی قنات می دوند
 از عیار و زیو پاها که بیابت می دوند
 کشته زوایع شوق چو شایسته
 پای قناتی لغزه گاهی که دوات می دوند
 خوش بلدی همچو لها کار شرات می دوند
 کشت زانان کار عطش می دوند
 شد ز مرغانت که از بهر بیابت می دوند
 بی عرض زانان که همچو باد دوات می دوند
 بر شکایت می نانی هر کس می دوند
 بعضی بران هر تو در هر نصابت می دوند
 بر صیدت برای خود و خواست می دوند
 نردبان آگاه ازین حسن ثوابت می دوند

یکدیگر بی هم توانی بلکه بهر تو همان
 پادشاهان این گم و گم را تشبه دادند
 از کرم بخشش شستن با اعتبارشان تمام
 بی فتوری بی خودی از تو برای خود
 در قرابت چه کرد صد خرابی و خرابی
 و نیز در صد قیامت با خود و عشق
 ناکه هر چه یافتند از این بابی یافتند
 گاهی بی خود گاه با خود گاه ز بر که زبر
 بی خودی با خودیشان جمله زان تو شد
 از قنار از بقاات بهره و گشتند تمام
 من چو پیش بی تو ای با تو ایم در میان
 منقلا با حریست این منقلاست فصل کن
 چه ز فضلت نیم پشته شد بریز و اینها
 نخلصار از غلافش بر وقت خلاصی دهند
 طریقات را که بر هیچ صوابت می دهند
 تا درم مردم چو ایشان که بابت می دهند
 در تو تا تو می چو که اهل بابت می دهند
 کشته اند از بهر تو نیست و خرابی
 غرضشان آنکه همان بهر بابت می دهند
 لا جرم بپای صدق اند و ثبات می دهند
 محبت و بیست و بیست بابت می دهند
 العبادی در گشت اند و بی حجابت می دهند
 محبان دانا تو در هر بابت می دهند
 و این نمایان بخت و ثبات می دهند
 مانع کار از این من که چون ثبات می دهند
 نان بهار را که با خود از ثبات می دهند

در حق وحدت سر می نمی کنند نمی کنند
 بی خویش نیست و هر کس که تا حق تعالی
 چو عشق و عاشق و معشوق است
 در پناشاهد و شود و هر یک است
 چه خوشش آمد که در پناشاهد و هر یک خود
 درو عاشق تراقتل خود در خود متین
 زده هویت اقتاده و بروی است
 سر خود را گاهی با کرده بهر شمعیت
 سراسر سوخته و زدی شده محض و زور
 چه خسته کوید که زین مرتع خود آهوی شکین
 از نیام که اما بد فشانند جان بر جان
 نذر زری شنوگان بر قفس خود بقا
 از وقت خود و روی نمی کنند نمی کنند
 کم هم از و جلی روی نمی کنند نمی کنند
 چو عشق و عاشق و معشوق است
 در پناشاهد و شود و هر یک است
 چه خوشش آمد که در پناشاهد و هر یک خود
 درو عاشق تراقتل خود در خود متین
 زده هویت اقتاده و بروی است
 سر خود را گاهی با کرده بهر شمعیت
 سراسر سوخته و زدی شده محض و زور
 چه خسته کوید که زین مرتع خود آهوی شکین
 از نیام که اما بد فشانند جان بر جان
 نذر زری شنوگان بر قفس خود بقا

حجاب حدی رانم و زو غلطان شدیم / نه جز سیر و جز پوی نمی کنجی کنج
 بنیای فراغ گل روی لکی رسید آن / چه اگر گفت از کوی نمی کنجی کنج
 وی از آواج بی پایان آوازها خیزد / که در صد و ترادی نمی کنجی کنج
 در میان صاع و در قن لایمی / درین محضر هر چه باشد
 در خود و خود بخودی خود برای خود تیار شد
 بند و نه از تر جیح
 در این ایشاد ایشاد ایشاد حق تحقیقی
 زنی و مست که کفرها نمی کنجی کنج / چه کفر بی نهایتا نمی کنجی کنج
 غاری کران اینجا چه شبها و کر شبنم / بخار آرد صفتها نمی کنجی کنج
 بخود عقل کل اینجا بدیای عشق کل / بر صفتها و فرقا نمی کنجی کنج
 اذل و غش ابد غش بر غش و غش / که کثرت بوعدتها نمی کنجی کنج
 در و فرعون موسی و همه اصداد در صلیح / و اگر بکنند صدمتها نمی کنجی کنج
 چه میدان از ایشاد این برای ایشاد / هزاران گونه تعبها نمی کنجی کنج

ز مقبولان مردودان که بی حد با بکنند اینها / نه تنها و نه تنها نمی کنجی کنج
 چه اگر نمرود اندازد در آتش شاه فلت را / نه تنها آتشها نمی کنجی کنج
 سلیمان را چه بر دارد پناهی بیت مقدس / نه بخت نصر مدتها نمی کنجی کنج
 ساجد که ز ایل شد ز ایل و در ساجد / چه عصیانها و طاعتها نمی کنجی کنج
 بنیاق و کزنا اطفال میان کرده آیدش / نه نیزم بدتها نمی کنجی کنج
 نامه و شهدا قصی کعبه و دیو و میخانه / نه پاسبانها و عشتا نمی کنجی کنج
 فراشات خانه پیش در دار القضاة اینجا / نه تخریب عمارتها نمی کنجی کنج
 فرازانی بتقرانی و شور و با کسوده / نه با لغتها و لغتها نمی کنجی کنج
 ربوده عشق با فشانان در امان باشند / نه بختها و غزلها نمی کنجی کنج
 چه با هر شی و می و موش چه آشفته چه فتنه / چه عدد مذکوره صورها نمی کنجی کنج
 نموداری این محضر تر اکنم و کره خود / نه نیایس عمارتها نمی کنجی کنج
 تماشای از جوی بی آغا شکار اینجا / نه نکست بی قید آنها نمی کنجی کنج
 در و برای بی حدی پر شودی غیبی / که در وی بس که چیزها نمی کنجی کنج

۲۰

نوا و از دوزخ که از زمین افکونین شده در قعر سکرهای کجده می کند
 سماع در قعر نقی درین مخمر نهید باشد
 ز خود و خود بخودی خود برای خود نهید باشد

بند سوم از توحید در اذرا و برادر عشق کلی و کلی اقل و صدائی اکل

عجب دیگر که گوی بود خدی و رانی
 چنان قطرات آب حیات جان برانی
 محو و نده و غرقش چو مای یک هوا
 مران گاو و زمین کشد اگر قن بر سرانی
 هم آن را غر که یونیا شود تا وای بسی
 که مرا جوش بد انا جاندهای کلانی
 ملا اصل است این که اودا نام شد
 یکی بین و چشمین اسوم قاف اترانی
 دلالت که در عشق کونست عین عشق مشرق
 در شیش هم کن کینا جز از شوش وانی
 شدن قاف آفرین چون من نشسته بر کاف
 بود عین اقل از عشق ایدیک از هوی
 هوا بودا خالفت شد اول هم در آفرین
 گنار اودا و در عشق که بی عشق استانی
 ترا همی بود از تووی پر دسوی بسی
 دنا نجا عشق که می از سر ایسانی
 بجای است بعداتی از خود و خود برای خود
 نخستین جلالتش نیست بی برای بی

کلیت است ادنی چه زو اقر غلانی
 در این عشق مشورت عشق عشق هم بی شک
 عینش جوی در عشق آفران شمانی
 بجای شیش هم ازین بود برایش و
 و کر خود عین عشق آفران طلعت کشانی
 ترا من نه با شمش چو آبی شده مانند عشق
 میان ما تو ز تو بر تو فتنه و اترانی
 تو خود شکرش آن دم ترا تو بین و توانا
 در عشق هم آید کامکان خدائی بی
 عشق که دم چوید کمین یکجده سخن کن
 چنانا که شود و پیش چوید خدائی بی
 چنانا که شود و پیش چوید خدائی بی
 سماع در قعر نقی درین مخمر نهید باشد

ز خود و خود بخودی خود برای خود نهید باشد

**بند چهارم در اثار اثار عشق بطریق ارشاد و تمییز بر امکان
 جمیع مراد تا هم تحلیات باشد اصدیه و اصدیه خاتمه احمدیه محمدیه**

عشق آید ایدم که کامل است این دم
 چوای عاشقا ایدم که یکم است این دم
 اگر اصل شد کم کوی جاکی کوی بی من
 و کوی بی من کوی اصل است این دم
 چوین باقی جاویدم چوین نمیدانیشی
 پیاپی بر او است حاصل است این دم

نه مان آورده از آن دیوادی سوزی کشان
 ز عشق این باد آفتاب من چو شمع شادمان
 اگر چه توبیستی او بر تو زود بود
 شوی کاندن زمین و آسمان هرگز نیکو آن
 گلی خوش بودی بر نو نوازی چمن بختی
 چو بای خاک داشت ای بای که در میان
 همان ماند تو بر باد عشق این گلی و لعل
 برادی کنش عشق کجا یابم من آن شه را
 چو با بایندش گشتم چو گوی پیش جلاش
 همان میدان تعلات چهاروشش نریت
 چه اینجا چو حضرت است و این ده را در آن
 یکی هم حضرت جامع همه شایسته و پند
 ولیکن عشق مرا بد که ز نری از قبه کافی

چو عاقل سوزی من آید و رابایم و درین
 و که قابل باشد منش قابل بگردانم
 رئیس علی آن قطب بود و عورت نر جو
 و عاشق بود و که تا برین نکند ز کمر تر
 کسی که هست در گوی این خا خبیه بی شد
 من بیا در این عشق احیا کرد و کرد آنکه
 که ذوق احدی اندوخت ختم شد چون
 دل بکین پروا نمی ترا سر ازین هم خست
 ز عشق کل دنیا آمد عمر اهل دلا خوش
 بمن شو اولاد خاری که باشی از خوا و اوست
 خراش چو من کردی و داشت باز من
 نوی یافت من باقی سوزی عشق این
 چه از ختم نبوت و زبلیات خاتم عاشق

بمالت بسد و این با تو ابل مست این دم
 درین دو فیض من حد جد فوأل مست این دم
 که در این فوأل فوأل من اقل مست این دم
 بنایت لعل فصل شد شابل مست این دم
 برای نر و کان هم شاه فیض مست این دم
 که بعضی از شوق فصل قابل مست این دم
 نبوت که چه از و اق بلابل مست این دم
 چه بر این فوأل ما تمایل مست این دم
 من با می کشایم که چه حاصل مست این دم
 درین است فصاحتش من فصل مست این دم
 هوا جستی مرا کشتی خوا ابل مست این دم
 ولی ازین در این خا ابل مست این دم
 چو از مشکوه خاتم رده ابل مست این دم

هم او چون نون این دنیا و دیرایش در خوشی
 ازین دو کشت نیز اهل سلیس و علوی
 بکنند شرح این دو کشت و کوفت و بکرو و فتم
 بل اندر وی به غرض از وی جمله خوشی
 فیما بین الذی لا علی اللوح التیم آخری
 و اوست فاطم کل علی سلیس

سایه و رقصی نقی درین محضر بودا شد

ز خود در خود بخودی خود برای خود بنیاشد

بند ششم در اضاة اعضاء و طبع کل در عالم مثال مطلق و مقید

حیات مخدیه عالم ارواح در هر یک
 جوید باشد با تارش بلا اشاع در هر یک
 بشود و کشت کردندی باز و کوشش
 بدیندی قد چشم و نه مصاح در هر یک
 کوفتندی به بی فست و تندی عمدی
 شده عشق جدیدی آتی قشاع در هر یک
 چو عشق کل مناجی را بنیافت بکساند
 بگویند خایه ها شان در شد و بقیاع در هر یک
 حیوة و قدرت علم ارادتش از ملاکات
 شده ارکان الهه تر که شد ارواح در هر یک
 و در نهایت توانند عمل کل نفسی اقتاد
 که آن پرتی بودا کشت چون اصباح در هر یک
 پیش طبع کل افکند سایه این چهار کاره
 که شان سائر چادر کارگان طبعی صاح در هر یک

یکی که می و دم هر دی و دم خشتی تری چادرم
 یکم که می و دم هر دی و دم خشتی تری چادرم
 کبی اضاة چنان اعدام که ایضاح در هر یک
 کبی اضاة چنان اعدام که ایضاح در هر یک
 نقوش طبع کوزا کوز شود در اصباح در هر یک
 نقوش طبع کوزا کوز شود در اصباح در هر یک
 بینه ها با چنان اعدام که ایضاح در هر یک
 بینه ها با چنان اعدام که ایضاح در هر یک
 شیدنا و من اضاة و من اضاة در هر یک
 شیدنا و من اضاة و من اضاة در هر یک
 بر کمال و کشت است این بقیع در اصباح در هر یک
 بر کمال و کشت است این بقیع در اصباح در هر یک
 چو شد و خود و خوشی پیدا دل خراج در هر یک
 چو شد و خود و خوشی پیدا دل خراج در هر یک
 بعقل و عشق کلا در اصباح در هر یک
 بعقل و عشق کلا در اصباح در هر یک
 و افکار و خود و بقیع از این اصباح در هر یک
 و افکار و خود و بقیع از این اصباح در هر یک
 کشتی که کتان چنانی برای خوشی
 کشتی که کتان چنانی برای خوشی

سایه و رقصی نقی درین محضر بودا شد

ز خود در خود بخودی خود برای خود بنیاشد

بند هفتم در اضاة اعضاء و طبع کل در عالم مثال مطلق و مقید

از سفلیات و علویات عامه و خاصه و اخلاق بهر ابراهیم

عجب سوزی عجب سوزی گویم کنت من تا تو
بل و ساینده من خدایا و گوید ز منی هر را
ز سایه خورشید تو که صدای اصل چنین باشد
پس این نام سیران که در وقت شدم
بغشقی کل بیان سه تجلیهای کلمه
نه در بقی نه در نشی فلان در جلال تو
مانا عشق جوید بجای و نشی مردم
که از دریای پایان پایی می کشند تو
چو این میدان شدم سوی کسای من بدو
تکلف سایه شان نه صفای تو را نشی
بعد این گرايشه عمل کل و نه صدی
چو لولوی ایستاده بر زمره و قسه لولایان

ز هر یک شش و قلون بینی که تو بیایی
 عجب لای که هر یک در شش سلطان و پادشاه
 و کز و شش کفیا بدوصال خود شاه
 چلو لو لو شش اصل جمیع عالم است
 لاله که در اطرافش زمینهاست
 عوام الناس و اما نشان در لای لایم
 که نایب و درخت کون فیه کل درخت بود
 ز پی پادشاه باقیم ولایت هم هر قری
 که دیده است اینچنین باشد که خبر مراد است
 چو چو آرد نوایم هم در دوشی هم افیم
 بس این اشو و هر عالم از اینچنین
 که تا از فضل عمل او خای خود صفای بینی
 که تا باید صفا کل نسوی این و فای کلیرین

در ترجمه و شرح در خرابات و عمارات بقلا

دود اگر بود در خرابات بوشیم
از ساعز هود و در خرابات بوشیم
ان طالب کمالیت حسن را چه پرستی
بزوش بندد و در خرابات بوشیم
اکید خرابات بکشد و بکشد
هم تن زن اندود و در خرابات بوشیم
از آلودست که بود قانعش آید
تو خلق بخود و در خرابات بوشیم
در دجوانی چه بود اجین و کوه
تو آجر بکوه و در خرابات بوشیم
مردوری و ریت بهان گفتن است
دودیت به و در خرابات بوشیم
کوه و بود جبه تو در پیش نگارت
تو خطه بکوه و در خرابات بوشیم
بر روت نه ازین در خطه نوی آفتی
بی بکشد شود و در خرابات بوشیم
تا ساعز آه که کند یا و فاداد
ایمان بکوه و در خرابات بوشیم

در دود چشیدیدی و با در و کشی
وز آه چو روزی سزدت سازد من الله

کشته بدم بند خرابات افندی
در دود و در خرابات افندی

هر چه بکندم زو بکشم خواه
چون کشته ام افندی خرابات افندی
خوش وقت خوش وقت خوش غریب
در عقبه در بند خرابات افندی
خوش نهش خوش نهش خوش نهش
خوش گرمی خوشی و خرابات افندی
ای عاشق آشت که چنان آتش تری
من لنگم از کند خرابات افندی
دگر گرم هوای چو من از وی بوم
سوی بندد و در خرابات افندی
دی صوفی دل صافی لک العاصی
من در دیم و عهد خرابات افندی
و صوفی صوفی چو من آفرده کن
سبکده سعد خرابات افندی
دی عارف نفس خود در پیش بال نقد
من تو هم و پرورد خرابات افندی
در عارف خلقی خدا چو من آفرده
شوگرد و مود خرابات افندی
دی عابد بر آج مراد از تعلین است
من کم شده دگر و خرابات افندی
در عابد بی سرفتی همچو من افندی
دی ناهید بکشد ز داین بهشت
در میکند و در خرابات افندی
دی ناهید بکشد ز داین بهشت
من و افندی پید خرابات افندی
دی ناهید بکشد ز داین بهشت
در میکند و در خرابات افندی
دی ناهید بکشد ز داین بهشت

در دود و در خرابات افندی

وی سائر جنات خدا را بکارید
 در شکر خود خرابات افندی
 جز خونده ایست شما و منم خود
 لقا و بر عهد خرابات افندی
 در هر مکان تا که تمام محو بگردیم
 ایضا بکنیم عهد خرابات افندی
 انکس بر آمدن گنجی بخت ایست
 و از دست عداوت بنات است
 بلکه زبانش شد بختیبات افندی
 بعد از دوش کاوت خرابات افندی
 طاعات بود راه خرابات و خرابات
 شد ز بختیبات و خرابات افندی
 طاعات اگر تیت بی مرد خرابات
 در قیست خرابات تیت افندی
 چو باقی بختیبات نشوی کار بختیبات
 باشی تو فصل از حیوانات افندی
 دان مات و خرابات که بگرفت و طاعت
 نایر کباب و بقیات افندی
 و آنها که با غریب از غنایات و خرابات
 بنو نکر و دار عطیات افندی
 بس نیت و نیت بختیبات افندی
 انگاه که قن و طاعات افندی
 آنکه بختیبات نهادن سرو آنکه
 چون نیت شدن و خرابات افندی

۵۷
 یا غنیمت فرق آب بکارایت افندی
 چون انجم پنهان شد باطلت خشتید
 هم میشویم و محو بقوات افندی
 یا محو ظلالی که بطوالت و قیامت
 از حال بجالی حقیقت افندی
 یا سیم ظلالی که کشید آواز بگردیم
 یا سیم ظلالی که کشید آواز بگردیم
 در خواست آناه جادی عداوت
 در خواست آناه جادی عداوت
 تا آمد در غین ظواهرات افندی
 در غین ظواهرات افندی
 پیاده بروم بر آت افندی
 پیاده بروم بر آت افندی
 خورشید و جوی عداوت افندی
 خورشید و جوی عداوت افندی
 بخون و هویدا عداوت افندی
 بخون و هویدا عداوت افندی
 که محو کرد و بختیبات افندی
 که محو کرد و بختیبات افندی
 در عشق میقتد بختیبات افندی
 در عشق میقتد بختیبات افندی
 ز بروی از و عکس و لالات افندی
 ز بروی از و عکس و لالات افندی
 یک راه نمودن بختیبات افندی
 یک راه نمودن بختیبات افندی
 نامانده خشتیبات افندی
 نامانده خشتیبات افندی

این کتاب در بیان
 حقایق و معانی
 و بختیبات افندی
 و خرابات افندی
 و عداوت افندی
 و بختیبات افندی
 و خرابات افندی
 و عداوت افندی

یک غنچ برون چو گل غنچه یلیل
 و آنکه که بعد نماز کثایه و دفع خود را
 در بعضی پیش بشو از بسط عیش
 خاموش ترش اندازین بیل سکن
 لیکن بماند آنکه در کنار بیاید
 و در بزرگ چون که در بزرگ از برود
 که از بسط کل آن دم بشو و بسط خویش
 پیش پیش و بسطش بوقاق کشش آتاد
 کا و را بوقاقیم گهی که بخلافیم
 بلکه بدی جامع اخداد بگویم
 نیست مهمت و مهم اونی و بیم اویم
 کلا و ز فاداد بنا چون در خرابات
 آید رسیدیم بعبادت افندی
 بر شمع و طریقت بحقیقت بشود عبادت

در بعضی پیش

ملاعات و خرابات و ثنایات و عبادات
 پیش که بشو و عبادات پیشیم
 ای طالب دنیا بجزی چه قادری
 ز آکیر عبادات عجزات بشود حور
 در خوشانی چه بود و اجر تو دیدار
 که تو با بی کوی حمایت بشود لایق
 شو عجب که امر و نهی او عجب خفای
 ما را غنچ بشو که بگذری نور آگاه
 یا خود بدین و نهانی و نهی است یار
 صدگون خلعت کشد و لیکن تو شایر
 با در و خرابات و این بر و عمارت
 این مرد و زن کورت و دانی کور است
 این را که نظر عبادی این بکفتم

از شمع بود و عبادات پیشیم
 بزوش بدو بود و عبادات پیشیم
 هم تن زن از بود و عبادات پیشیم
 تو اجر بگو و عبادات پیشیم
 بی را تو بشو و عبادات پیشیم
 در لیل بگو و عبادات پیشیم
 با تو را و عبادات پیشیم
 زین هر دو بود و عبادات پیشیم
 بی پوش بر و عبادات پیشیم
 میزدان و عبادات پیشیم
 غلطان چو کور بود و عبادات پیشیم
 زین طیب بود و عبادات پیشیم

در کوی وفادار و خرابات بنویشیم
 تا اطلال کسار در بنویشیم و بنیاست
 این جبهه برداشت که او جبهه بر داشت
 در دوی نه جز اخذ خود او مرهم و در داشت
 بر دیگر گرفتار عمارات خدیوات
 بر چه شد شرف و شکست خواهد خواست
 خوش خلق خوش گزشت خوش رفت و رفت
 خوش رفتن خوش شایسته خوش رفتن خوش
 ای عاشق بر تو که بدی بی پرستی
 لیکن در جزو شمع یک در شورش عاشق
 کین و چو تو اقل بطن با یک آفر
 و من بعد اصحاب صفا که تو شایسته
 او صوفی معنی است از این تو صفا یاب

لعلی از آن

این شعر در کتب معتبره
 و در کتب معتبره
 و در کتب معتبره

هم صوفی صورت چه کرا و آسپای
 و در عارف فارغ ز قیود شد نماید
 کین آفر تو اعلی است چو شد و از شد
 وی عابد مشغول بکار کس و خودش
 کین و چو تو کس نفس بگوید تو بمانی
 او قوم بگوید چو نبی کانت ز بود
 وی ناهید نیز از او اغیار بر باز
 کین آفر حجاب همه اغیار و پیداست
 ز دامن شورش یار بمانی کدشت چه
 وی سپار خندان خدیوات که تا کوه
 قارانت و توشده نمود و نمید
 او عامر دلماست نه کلهای تنای
 کلهای تنای است نه کلهای تنای

قیام

و گمانش ز نایب است ملوای جنای
پر عشق و پراسرار عمارات خدای
از راه جلالیت بشد شاه عمارات
تا اگر نبرد از آفتاب عمارات خدای
اینست عمارات که حق زانست خستد این
مخوف از اعدا شد مجموع مداین

مردان که آبای ثبات خدایند
به یافتگان ز عمارات خدایند
اگر ام و حال شمشاد و اد عمارات
معور اندک شست پیکیات خدایند
ز اعدایم و جلالتش جو یکشتن شقی
لایق مستقی بقاء آت خدایند
شد شقیه زه و تبقیه را می که تقوی
شده راه نفوس که منقبات خدایند
تقوی پذیرد و چون شقی نبود نفس
این گونه نفوس از حیوانات خدایند
بسند خرابات ریاضات بیاید
نوشیده اگر قوم علاجات خدایند
بایست محبوب حقیت و زور و شش
زور و شکیست از بجات خدایند
فانها که بقصد و گران درو بوشند
مرد و یکشتن بشیات خدایند
فانها که خدا پر دران نام بگردند
از زنجیر از عجب لایب خدایند

بس اصل و دین راه شده نیت پیکتا
از طبع اگر چه که شویات خدایند
نفرش که مردود کند زشتی که خوب
پیر دست همه که چه نقوشات خدایند
هر حرف که زدن بشود کز و آیان
پایند بود که چه مرادات خدایند
هین در خرابات بیامات بیاید
از دست نهوسان که سادات خدایند
از پرده و پایند در بد بوده ایشان
زیرا که حکمای حکومات خدایند
با حکم وی حکمتی در و چشان را
در کج نشان خرابات خدایند
تا نفس و هوایش دران کج بگردد
ویران و فنا کامل فناءت خدایند
تا روح بقایا بد و تقوی بپذیرد
محزون دل و سر کامل تیات خدایند
آنکه عمل مبالغ و ایمان شقی
تکوار بیایند که طاعات خدایند
تکراری طاعات شده شرط اول
ایستند قوم که شات خدایند
نیات هوای پروا کنند و نقتند
نی بشته الحاد و طاعات خدایند
ز ایمان کوی احسان و فائز نشاند
و از ترک هوا اهل رضایات خدایند
چون بهر رضا شش خرابند و ثباتند
بی شک و سر این خلعات خدایند

یابند هزاران خلیج زود بگردند
عرائش با ثبات با ثبات بگردند
آنگاه برین راه کشند اهل فدا را
با اوفدا چون همه قادات بگردند
بخشند هزاران منعی و غرض آنکه
بی زکلی برای وفا و آیت بگردند
اینجا است و کمال و اینجا است مقورش

کرم که هر جا بود دوست مرشش

یادت اگر چه شده ام غرق فدا
لیکن ز خدمت محکم انواع بجا
تا چند چنین خدایی حاصلی خویش
که آنکه بود از تو توالی عطا
آری تو ز دست شدیدی جامع افدا
از وحدت کثرت چو ظهورات فدا
وین طریقه که صد عاشق خدمت زده
خوشید بسایه بنام خدا
وین طریقه تری که زده بسایه زرشید
بلکه شود اظهر و زیادت ثواب
تا سایه بشد مظله فکشد بشها
همچونکه بشد مخفی دی وقت ضحا
وز شدت آیزش خورشید بر جای
فرق نتواند میان بعضی کما
وز وقت ایلح تو فرو زو شدت
در یکدگرش ماندن می ریز عطا

وز کثرت این اعطیه در غمت از فقر
بمعنی شده که ز خورشید و ضعی ش
بمعنی همه را سایه و شکست ز کوشش
افتاده پری فتنه ز کیمع یکیت
کویند که کیمع عین است که دیدیم
یک چشم باندند ازین طن فشرده
خلق بین بود چشم چپ که ز جنت
لیکن چو یار دین بود نیست کمال
و شروع بکیرند طریقت پذیرد
و در اکثریت چو طریقت بکشیدند
آوه که منم با غرق بگر کثبات
آه این عرق را بندا تم که خفاست
خوش خوش که ز تو هر چه رسد بر حکم آن

ماندیم و گرفتار فراموشی دعا
بمعنی شده اعمی ش و سایه عطا
بمعنی همه را خود و ضعی داشت زدا
با آن پری مانده ز کیمع و فضا
زین طن پیچند در اصفاف بلا
چشم چپ یار است که پری و عطا
یا چشم عین دیدن قوت و عطا
و شروع بکیرند بیابند جبر
مانند چوبی جان کثیت زنا
نمیرد بگردند بید یا و جبر
اندر غرق ظلم خودم غرق عیا
یا خوی اجل باشد و یا شتم و دنا
هر داکه ز تو است آن بود و زدا

بد عاشق مکن ز عشق جفا
 یا جل که رخش چو ماه و صفا
 زیرا که وفایش چو محیا ممکن است
 یا به که از جمله بیا بند سجا
 تم التبیح فی بیان الطریق الام و التواضع و الحکم و الحکم
 غزل در دیندار یا ترک نیندار و عار

سبک من از آنکه در مکان خود
 در هر مکان و هر سبک من از آنکه
 بنیانش می نمودم انکادی نمودم
 چون دینی شنودم سبک من از آنکه
 در قانش بدیم هم در قشطن که دم
 ندادن زیم خشم سبک من از آنکه
 حق الیقین خود کو نایافته از بو
 یل بالستیده زو کو سبک من از آنکه
 سرگشت گوشه نشت و نایست
 انداخته نوننت سبک من از آنکه
 ناکاه عشق بر سید از غیر خود برید
 با شرویس تیز و چید شش خون
 خردم بگردیم نیز سبک من از آنکه
 صد پایکم بخشود آدایکم افشود
 بی زلفان عادم کلو بودند بنیادم
 بیجا دیکم نمود سبک من از آنکه
 هم خاد جان خادم سبک من از آنکه

پند از عارفان این است که در شکل
 هم رنج از دست معضل سبک من از آنکه
 چون عارفان در عشق گردد بدید محقق
 باید دل از کشتن عشق سبک من از آنکه
 از عارفان و عیدم استادی بهم
 از هر چه دیدم دیدم سبک من از آنکه
 هر یک یل نوده تا هوای نوده
 لایق قبول کشته شود سبک من از آنکه
 ای بس که از عارفان شش طایفه
 بوده بهال پر بار سبک من از آنکه
 بر حق هزار ساینده نیکو کار دید
 طلبی دل ناپید سبک من از آنکه
 گر بودی چو اول که می فراد نمل
 می ماندم در استل سبک من از آنکه
 لیکن بفرستم نرود کشتن چه بتم
 کر چه شده ووشتم سبک من از آنکه
 پس خویش را چو دیدم از جمله کشته و تم
 تا غرق در رسیدم سبک من از آنکه
 کفتم و زاکه عو کاچیم و خود خود را
 پس خود و مع چون لا سبک من از آنکه
 گفتا که گر چنینی از جمله کان کوی
 چرخ خویش را بینی سبک من از آنکه
 در خویش بین کردی و در پیاچ کردی
 چیزین بین چه مودی سبک من از آنکه
 کردم قبول فرمائش پستی کزین بدم نش
 تا کرد خویش را نش سبک من از آنکه

گفت آخر چو یاری حق بین حق بانی
 یکنزد جلدترین بر طایران بانی
 عین کمالی و مکیل محبت نماند بشکل
 شاکر شوم خودم خودم غش غش و شاکر
 فرمود باری دیگر تو خورشید اکمل آسمان
 حق چو غایت بود در اقلیت
 شمس خود فردا تکمیل کرد با آرا
 گفتم که زید اقدام کردم چو کردی نام
 فرمود بسوی فوق بر فوق و بالا عواقب
 این همه بعل از دست و این در بعضی ز دست
 حاصل تعاضد شد در آستان و هر چه
 فی از تو بود و این گفت تو میخوای من چو من
 در اصل اوست و این بیایا و هم توانی

پوختی بکشتانی سحان من اراه
 بر غا طلان بنگلن سحان من اراه
 و وفاش کن تو بی غل سحان من اراه
 برین غزل فرمود سحان من اراه
 تا زین شوی بهتر سحان من اراه
 فی حد و نهایت سحان من اراه
 و الحقیقتا سحان من اراه
 نازل چو اشک ایام سحان من اراه
 بیا و نصرت حق سحان من اراه
 بر نیاز و نیازت سحان من اراه
 تا بر شوی و قایم سحان من اراه
 بافت آنکست سحان من اراه
 باونی و نیز کورا سحان من اراه

غزل در اصل گفتار بهیانه کل بسیار

۷۷

همچو بلبل میش کل غفل کنم پیششها
 چنان کنم چون گشته ام و بسوز تو ای لریا
 تا که باشد موهم کل مست بلبل در فغان
 بسفنا در چون درم ای گلشن بی انتها
 که روزی گفت مناسبت آن از غفلت
 و از گرم کن عفو ما شایسته تر آشفته
 چند عده می گفتم با خود که باشم بعد این
 عاشق تر شنده تر شنده ادا ایتلا
 تا که اتفاق بخیزد در کلمات من
 و کل می مانم که این از کل بود یا خارا
 گاه گویم از غفلت از لطف او گویم یا شوم
 گاه می گویم فغان از خا و باشد و غنا
 عشق آنکه گویدم اقول شوم و کیش
 در عاشق کش جان بخش می آرد ندا
 و از بدای او همه آفاق اندیش شود
 باز همچون آن ندا آید ز هر یک یک صدا
 بوی و کل از دو و صریح و جمل فاراد
 هم صفای هم صفای هم قبا و هم وفا

لا تنظر الی من تعال و انظر الی ما قبل

جدا باشد جدا باشد ما هر که او باشد
 من و ما را این محبوست غیر او قبا باشد
 ولی هر که او کشد جایی با عشق سجا
 اگر دعوی آرد عجب ند و چو با باشد

اگر در محو و یا حی و قیامت
 ز کثرت گشته فارغ خوش بپاشد
 درین دریا بی حلاکت گشته با ما و لا
 فناوی نوا الا بر الا با نوا باشد
 بکش حال لا و کشتن با عشق اند
 کشد و در ابتلا بش که الا را سزا باشد
 و کلفی نشین در آفرینش و هو و خود
 که روحی آن خطا بت را که امتزاجها باشد
 بین و دشمن با جانم که مارا از این طاوت
 هم اندا و دم با او تنه ما و چون خدا باشد

ذیبا نفس تازه قوی از دگر کردید
 بنهر شگشت میدان کل عقل و نوا کردید
 ز لذتها و نسیانی بغایت بهر دارم
 ولی عظم ز لذتها جدا افتاد و اگر کردید
 همی گوئیم که تا عظم میاید قوت و قدرت
 بنا که نفس پیدا شد همه سیم مبار کردید
 متعبر در تربیت من فقر و در طریقت من
 مرا اندر حقیقت خود گویا کوهها کردید
 منم در عالم هستی بسی عا جذبی مجسم
 شالیات من گزشت عجب حال هر کردید
 دعا و کی کنم باطل نمی بیند از و حال
 مکن در عالم روحی غیب من و با کردید
 در امر او صفاتی خود بسی اشکال و خطی
 بین چون جمع شد در من کی نشنا کردید

میرزا ز وجود و جلالم همه طایفها کردید
 ز آفرین عبادت و ایجاد طایف خود کردید
 چها دارم چها دارم که ما معلوم کردید
 جز اینها که شیشه می تهنه قصاصها و گونا
 از ان شامی که رختهای او بی انتها کردید
 ولی با این همه ای یار میزد مرا نمی برم
 و فانی در حقیقت غنیمت زین و اگر کردید
 محمد الذی اعطی لکل خلقه فقا

وایم بیدام هویت تا در معشوقیم
 بین نوش ز یا با تو پیان در معشوقیم
 یک بال زنی آیم چو فیض می داریم
 ویکر چه کار آیم پروانه معشوقیم
 شرکار کنیم بی خط و در سهو کنیم و خط
 ما را چه ظلم چه ربط دیوانه معشوقیم
 دیوانه چه از محال شوریده و از محال
 ما میم ناله با مال ویرانه معشوقیم
 از میگذاش معشوقیم قد بگذر از می بینیم
 زمار از و بستیم پروانه معشوقیم
 از غلبه بریده دل بگرفته بی خویش
 ما میم چنین فاضل فردا معشوقیم
 از غلبه بریده دل بگرفته بی خویش
 فردیم و هر از اینم در شیوه بارانیم
 ما میم چنین فاضل فردا معشوقیم
 دانند و معشوقیم بیشتر معشوقیم
 معشوقیم معشوقیم معشوقیم معشوقیم
 معشوقیم معشوقیم معشوقیم معشوقیم

بسكنت که ما کنیم سندی است که بفهمیم
 بکثر و تو را خوش بگذرد تا عبادت
 خانه شدن کسالت لایق بودای جان
 مارا چه بجز رویش بایست مگر کوش
 ماییم که بشایم صد کون گره پیسیم
 زین پیر معان ما اند مارا چه بارانند
 بنمای عقاید را با خد صو بر زیبا
 کشتان کنان دشمن چون اجدادیم
 بهما شکینم الا انکه شدشان والا
 در یکدای عشق هم بکدای برق
 از هر دو فاییم هم صدق و صفا جویم
 با من چه تا منیم شایه معشوقیم
 این کاهیت تا چند شایه معشوقیم
 بکسل بجز از جانان کی فایه معشوقیم
 خوش نقش خوش بوی شایه معشوقیم
 زان دلف که تعلیم دایه معشوقیم
 هر رخ چه خوش خند پیراه معشوقیم
 باشیم کبی از دایه معشوقیم
 صد پادشاهان کنیم شایه معشوقیم
 شاید که شوند اورا شایه معشوقیم
 مارا شده برق عشق شایه معشوقیم
 فی الجمله بر مییم فزاید معشوقیم

وله ایضا وقد سمع مطلقاً من عالم الغیب

تا که شود این دل من این از عشق
 نوش کنم هر چه رود بر من از عشق

همچو که ملک بکنم کوی و داری که کند
 در کدم خشم و طبع زنده هم بطیم
 همچو که ملک دوروی که بدید و دید
 ی شود پاکوی کشوم از دچو کاشیم
 یتوی شیدا زیم بر نیم پیشش
 مایه یاییم زنده شوم داخل وی
 آه بوی دشمن من خونی خونم من
 در بر او را تو بده خدش با تو بیند
 پنج خواستش زون پنج دگریم زدن
 نفسی آتیه شود است بکشدشان
 گاه کند نام برین میلسی که کوی است
 گاه کند عکس و ما کفر زیست غرض
 کشته یا پیش من بیه مکر و حیل
 رحم و زبانتش دهند شیر را از عشق
 سوی زانوی می چاره زنی کشتی
 و در بند و در یکشد می فروم از عشق
 هر سوی میدانش رویم زنده ز براد عشق
 بکشد و زبانش شوم باوریم با عشق
 و در عیرم ز هوا بکسلم از کوه عشق
 تا صد جان و دل و دین و دهر ای عشق
 و در برابر دگش بشت توی از عشق
 بچو بخت و چو دانه دین کوه عشق
 این هدشان و غرور و زشتی عشق
 نام شمشاه از کوه تسمی بکشتی
 در دینیک از دست غل و اندیش این عشق
 این دویا بازی تم آمده در عشق

همچو که دوست و مکن بر دو معارف بد که
 سکن سخن خوبی بر کج تر شاکر که گذشت
 ننگی است بر کبک هم خفته
 فانی است نفس اندر نفس بر او
 نیست ثباتی بر او ایستاده
 نیز فانیست بر کبک بر کس
 چونکه در عشق نعلو آید و یا بد هوا
 هر دو پندار شوند در حرکت بر فزونی
 روح چه نوریت که از نوع الهی است
 نیز مگر بر توان خدا نیست که شد
 بر تو یک نور چو نور و از ایشان شود
 نفس ظلمت بر بند و بر مسلمان شود
 همچو سلیمان نشسته عشق برین قلبت

قلب شده جان شد کامل و فانی عشق
 با خود عشق اخلاقی ازین چاکر عشق
 وسط دل و زانوست همه خفته و با عشق
 و فانی و فرشتی بود اگر است و هم عشق
 افتوا فانکل سیدی بر روی عشق
 جسم بر بلبل عشق از شیب انگر عشق
 ده با عشق که با عشق شدش پرور عشق
 گشت هوا از آسروان و از می طهر عشق
 را کب از نفس بخاری شده در کمال عشق
 مرکب و دگر گشت بر آرزو عشق
 خانه تن روشن و هم قلب و انور عشق
 زهره ایست ازین چاک و زویش عشق
 جلد غماص چو بوی چاکر این امر عشق

قلبت بکنند و بد قدرت نه عوی
 عرش چه شکست و با جلد عوالم بنده
 نیست در اینجا جز احد عاشق و معشوق
 عرش چو در شست و ناکشود او و عشق
 پنج حاضر چو و را شد این کفر عشق
 و در غایت برسد قلبش بر عشق

ای دل بگو و آغذا شناسی
 بی خودی است با غفای بیت
 بی خودی تو نتوان تو دان
 تابی خودی خودت نیایی
 بی خودی و با خودی دو دو صفت
 اما بر من تعلقوا بالامر
 هر جنب بالذیقه و حان
 زو کوشش و بیاب بود کامل
 تا خوش گذشت بر او عشاق

هر کوست جدا شناسی
 هم با خودیت و در شناسی
 هم با خودیت بقا شناسی
 پس با خودیت کجا شناسی
 بر او ایستاده شناسی
 و در یکی از او شناسی
 در ایشان مشو غافل شناسی
 که آتش غارت و غما شناسی
 ای دولت و دل شناسی

چون سائیم آن پرتو افتد کردی شاد و پاوشادنی
از جود و جفا و هی شکلی و از صدق و ضلالت و کجانی

من ستم از من می کرد و اینست بخاری
کرد و من نمی نقص نباشد که فلکها
در ساکن و اکنافه شوم غروب باشد
مجموع خواجای زمین و همه کرها
با از سر خبی و ظلمی که به از صد
چون کوه کل نادان بکمانای معلوم
یا شرقی کفایت اش از دانش ازین
یا که چه که از هر دو خبر دایود لیک
یا عشق معلوم کند شمس و مهیسم
این گونه جهالات به از علم که برود
من عاشق آنم که چو او نیست نگاری
از بویک این نمی شده بی خبر و قاری
که از غیبت ما دم شده در خوف و قاری
زین خلد امانت جمل ازان زاری
باعت و عدالت بکشیم بزاری
کا و تخت خود را بیزش داشتند باری
بیر و زالات جفا را شد ماری
از دانش بگزیدن باری شده عاری
چه حکمت چه باری چه فی و چه عاری
زاستاد و صفای شمع بلیغ و چه عاری

و از عدل و که در فتنه می نهاده ای
به ظلم که از عشق بود و از غلبه اش

کشته است تراشیدن پنهانی هواش

ایغای یغله اوست و افاق و درش

فاز بنی ندانند خود را و نه پای

فرعون و شمشاد و غرق شود و بر غیش

یکتن پنهانی نیست بخانی بپوشان

از بر نشانش پنهانش غایب

با بلوغ و دود کوی بنوعین فکری تا

یا خلق غیبی می پرسد چوین می کرد

که در دو دریا بشناویم هر دوید

که در وسطش سعادتمندان را بچلید

برنده خوش است این و هر کس قلیب

بردارد کرد و بلود و پی و بخاری
بر نفس که اعدای عدا اوست بخاری

کا و بعضی نه است و با صفت و کداری

هم نود و تین چه قدر و ان بخاری

و در بالومیت و افتد بخاری

این دم بشود و من و سلم بخاری

خیزا بدش که زده خوش بکناری

کان مرید طاعتی شده این دم ز صغاری

با لکل غرق بشود و مجور غباری

غواص کجای ز برای در آری

که درین وی غار بحد و افتد بخاری

که در لبی عارض در بای تجاری

در طرز آن شاه شهنش و کجاری

تا نیز بگزادی میدانش بگردیم	همچو که بنواهی دریا بشی بکارای
باین دودهر تا که پیایم و خشم	زان آتش و غامای بکارای و براری
آیت صافان که سویان جانیم	آست آنان که همان سویانیم
دنیا پرست کوی جنت کو کین پست	تو که کسی که کس این دم زانی رویم
جنت پرست که چه این پست و خست	ما فارغ از جهان کلان جهان رویم
چیت قانعی جنت از حیب	زین چون جنت خیم و پختانیم
مرد و زن که کس که کس کند	کو کس بود و ناکشد کشتانیم
با نیت بقدر که او دوشق شود	از حق بجز بفرموده نصایم رویم
پس بهر امر حق که بفرموده است	سخت گفتن ز طریقی چنان رویم
و از اتباع عدوت ز میزاج شاه کل	با صبر دل جان سوی آسمان رویم
کر چه بفرموده بودی از خلق در ظلم	در بطن خون کوی شوی بکان رویم
بلکه دروغ نار چشم توان یافت	دوق سحر می خویش بی توان رویم

۴۸

بلکه سعاد و بود توان کردان مجیم	چون آتش خلیل چو یار تان رویم
ای عابد که در زمین جنت چو طنکی	کج گشته آتش که بر وادوان رویم
اوند نغان زما که کز مونس گشت	عدوت زبانه منی ما غا و مان رویم
یکن برای آنکه خدا قوا بگفتان	و دریم و اتقاد و سوی آشیان رویم
وز بهر اتباع نبی و کنیم عود	حق را و از حق بحق عایدان رویم
تا که قطره ای فیض جود	بی ماند جای بستی دی و جان رویم
کامی نهیم و شوی زین کرا و دوان	خیریم و اندران همان دم چکان رویم
کز نسل و نسل زان و زان چون باج نثر	تا شری می موده بیار کز ان رویم
و از شهر نیک است نیش ازین است	تا بهر نیکه گان و چنان گان رویم
کامی چو سیل او دریم و ذات ریل مار	با دگرهای مختلفه در میان رویم
و از آغ در سیل پیایم سوی بحس	بوده بهیض بهیض غلبه در جهان رویم
و از مادر و شاه و کیا و کشتنها	نمستد بی شوی زمین و زمان رویم
کامی چو دایمی زنده بهایم کاف کاف	پر بستان ز بیم و خوف از کاف رویم

یکش چو سودنیت بر آن بام پرگار
 آتش داد آن که خندان هندی موت
 بر آسمان بود که بیاوریم بوسه
 و اندر میان آفرین شود از زبان بود
 که بر منافقان چو حقیقت بر غدوق
 کاکشها بکوش کشد از غول عشق
 در ره انصاف می نهد و کجاست سلام
 کامی چویم زیم بش با نگاه و بیداد
 چو نه در هر و کش حقیقتی در حق
 کامی چو اولیا بهمان زیر قبه
 کامی نقره باز پیاپی چو موج صفا
 کامی ز قمر و حقیقت محبت
 الحاصل آمد و شد با کوزه کونایی
 زبان کافرا جیم و معنی ما و ملذذیم
 خواهند دید چو چاه که زمین بر فغان ایم
 زان بحر و صفت ببلایع میان ایم
 و در کوه و دره و دایان بی زبان ایم
 اندر ظلم کیم و بهیت پنهان ایم
 اندر ترس و نگاه که حرام و زبان ایم
 و شوایستند استواری و در میان ایم
 چو اشریم و با سنی و در بیان ایم
 خیریم و از بیان و بر آفرین ایم
 ز اطمینان چون در زنده و بمان ایم
 گویا که اندو که بمان از کوان ایم
 پیدا شویم و بر همه یک نشوین ایم
 بی مدد و چو کسوی شبه بی نشان ایم

تا از وفا و آن شبه اوفی بهر یکی
 قصیده التفجبات
 پیش آن مشرق شود و غنایات الرب
 این آن نجاتی دان کیش می سلطان
 نومد چنین آن شاه آن نورسلطان
 اوی مداین بر او و جان و دل و سرا
 من بچو نیم خالی از هستی و مرغان
 عشقش با از منای و ویم بی زن
 از عشق شوم آگاه از عشق دوم در راه
 با عشق شوم آگاه از عشق دوم در راه
 با عشق تو هم شو خوشی خوشی خوشی
 ناموس ترای نو با عشق در آرد روز
 سیر جبروتی که لا موت تران میر
 حقیقتی رسد بدین یقین بی گمان ایم
 فی المراتب بعد المقامات
 رو و آینه محقق شود هدی نجات الرب
 که گاه درین زمان هدی نجات الرب
 شود از خبرش آگاه هدی نجات الرب
 در عشقش و برادر هدی نجات الرب
 از هوست بهر حال هدی نجات الرب
 آید این من می زن هدی نجات الرب
 از عشق شوم آگاه از عشق دوم در راه
 از عشق شوم آگاه از عشق دوم در راه
 با عشق تو هم شو خوشی خوشی خوشی
 ناموس ترای نو با عشق در آرد روز
 سیر جبروتی که لا موت تران میر
 با عشق شوم آگاه از عشق دوم در راه

کمال انبیا علیهم السلام
 این صفت و ایم و نجات
 از عشقش و برادر

نفس اول در مانی جان ثالث دل را بطین
 اول چه مقام نفس این است در این سر
 چون نمرود شود بیدار از جلد شود بیدار
 در دست کسی میرد که او را او بداند
 از حبس زندان عشق شوی جان باز
 باز شوی بر باد و شوی شین نمی شوی
 از بس شهادت این موی ملکوت نان
 اینجا تجلی خوش افعالی است خوش گشت
 نایب و جانی نایب شود جان را
 با عشق بر آید جان چون مهر و بشید
 زین پس کسی کن تو سوی جزوت و تو
 اینست کیم منزل اینست عجب تحمل
 چنین علم یقینی اینجاست تو حید صفا اول

اینست کیم منزل اینست عجب تحمل
 چنین علم یقینی اینجاست تو حید صفا اول

چون ماه بر آید دل پر عشق شود زلال
 اینست صفا اول صفا اینجاست تجلی صفا
 لیکن شود این بر عکس بعد مقام شمس
 این است که نفس جان او در دل آن
 نزدیک نماید که که روز و پند بر آید
 از جام عشق عالیست جان غیرش او نیست
 با عشق تو هم زین پر لا الهی غیرش
 اینست مقام اینجاست تو حید صفا
 بر رانت سوری میم یک بر حقیقی هم
 اینجاست تجلی ذات با دوستی بهار آید
 عین عین یقینی اینجاست و بشود من جو
 چون کرد تجلی صفا بود خود مطلق
 نه شمس و نه ماه و نه بر ماند

اوصاف خبیثه غل هندی نجات الیه
 اوصاف با اوصاف هندی نجات الیه
 بر بعضی چو ماه شمس هندی نجات الیه
 هم جامع و هم حیران هندی نجات الیه
 که گره و که اگر هندی نجات الیه
 این قلب عجب عالیست هندی نجات الیه
 شوی چون ملک صد پر هندی نجات الیه
 زین هم تو باشی غل هندی نجات الیه
 هرگز تو ممکن جدم هندی نجات الیه
 یا عاشق بر کن آن هندی نجات الیه
 غرق آب صفا او هندی نجات الیه
 شد و ز منم غل هندی نجات الیه
 نه خود و نه دیگر ماند هندی نجات الیه

اینست فناء ذات چه جلای شکر صیحات
 معبود و در هیچ فی تصور و در هیچ نه
 تا که آوست هر حالت در آنست بی همت
 لیکن برسد حکمت که گاه شود و حجت
 باقیست درین آئین در مانده بکارین
 شش مرتبه پیش است باید که بینی حجت
 چه در بند اولی عشق مرغان ترا از عشق
 چون جان فراغت یافت از بندگی لاک
 پس لای جان گرفت برادر خود را داشت
 بران کنان هر دو مردم سوی تپه هو
 بنی شد مضطرب سوی پسر دلخواه
 اینجا طبع را ضداد و اینجا فنون لدا
 زین پس کاند موی مستغرق هر فوجی
 صدقات شیدا اندر مات مندی نجات الارب
 موجود و در هیچ فی مندی نجات الارب
 غیر مقلد غیرت مندی نجات الارب
 بروی مقلد عیبت مندی نجات الارب
 تا دیده همه آیین مندی نجات الارب
 با عشق اهدشت مندی نجات الارب
 دل پاک از او شد شوی نجات الارب
 اندر دو و لک اخت مندی نجات الارب
 و این مرتبه ثانیست مندی نجات الارب
 بر خنوع و این بود مندی نجات الارب
 و این تبه سوم شهر مندی نجات الارب
 و این شوی دل و جا شد مندی نجات الارب
 کرد و در روی مندی نجات الارب

و این تبه چهارم شد و باقی تمام شد
 پس حق تعالی در اولت مندی نجات الارب
 جان اول تر طبع جزو کل حاصل دفع
 مستعد مندی صحو نمود و نجات الارب
 تا سور خدای اند مقربین نیای اند
 پس تبه پنجم است که لیون است
 با خلق نجات او باشند هر یک از دو
 این تبه ششم است که عاشق حلق
 او را است کمال ذوق و عشق است از فوق
 او عاشق و معشوق هم جامع هم فانی
 هم مست هم آساخت هم محو هم نجات
 چون شد عشق خوشی و با حقیقت خوش
 و این تبه ششم است صادق کوی می ماند
 اختیار در دو شک مندی نجات الارب
 شش مندی نجات الارب
 غرق و در روی مندی نجات الارب
 محو می نجات الارب
 می نجات الارب
 پوشند و خلق درین مندی نجات الارب
 چون فرست از هر مندی نجات الارب
 که او را می آید مندی نجات الارب
 با کمال درشت از فوق مندی نجات الارب
 هم صادق هم صدوق مندی نجات الارب
 با دل خوش را می آید مندی نجات الارب
 بی حد شد و فانی خوشی نجات الارب
 تا تبه ششم شود مندی نجات الارب

در سوره نوره و حق ذکر و بیانش کرد
 و در دنیا بد کام بی عد و فرا دارا
 با در درستی نقره و در شوی بی ضرر
 غالبی می خورم مقام در خوب
 خورای چنین و نیز خوان سوده و قبح
 بینم آله این زلیت شای با
 ز خاک در آئین این بید و پس
 منصف است الله که است بر کامی
 در حق و فانی شد همه کس
 و نیز بید و کس با دل که با
 اینجا که در فانی شد و فریادش
 او را تمام آسمان و آواز از شد
 در خط اول از او است و نشان از او
 و بیاد و بخور و در سوره نجات الرب
 بی در حکم از انعام مزی نجات الرب
 از خوش شود و در سوره نجات الرب
 اهدایت همه معصوم و نجات الرب
 با ای فریاد و در سوره نجات الرب
 بینم و تباهی با مزی نجات الرب
 ظاهر و تباهی در سوره نجات الرب
 همه و تباهی مزی نجات الرب
 اینجا و تباهی مزی نجات الرب
 که چاکر و کس و الا مزی نجات الرب
 شد و از عجز و از س نجات الرب
 او را است و مزی نجات الرب
 در عجز و از او است مزی نجات الرب

ای مطلع بر انوار تو منبع جلا اسرار
 یک سیر الی اقامت شایسته و نجات است
 تا و در فلیت حق پس ابع ازین تا خلق
 اول هزار تا شود تا شد و نجات است
 یکیز کشاد و انجا بود و بر خوش اینجا
 تا و تباهی استغراق که او گفته شد از اینجا
 بسوی حق شد کشف اینجا و نمودت رشت
 دین پس شد کابل از نذر شد باطل
 از بازوی شد و باز این مزی ای شای
 بظلمت و تباهی و فریاد و نجات است
 جویش و نجات است و کس و نجات است
 دانند و شایسته و نجات است
 یکی بر شکر و اینجا جوید و نجات است

تو تکمل چار اسفار مزی نجات الرب
 ثبات بر با اقامت مزی نجات الرب
 با قدرت فتح و غلق مزی نجات الرب
 ثانی شده تا لا هوت مزی نجات الرب
 شد و کس و اینجا مزی نجات الرب
 باطل و تباهی مزی نجات الرب
 تا جلد و تباهی مزی نجات الرب
 شد چار و نجات الرب
 نوحه و تباهی مزی نجات الرب
 در پر و نجات الرب
 در خانه و نجات الرب
 پنهان و نجات الرب
 تا وقت بل این مزی نجات الرب

تفاوت

تفاوت

سزا آمد ای سلطان پیشش نهید جان
 زانکه تر قیچی کان نوشید و چشاندان
 همچو که مرا فرمود آن عوشت همه موجود
 آن مرشد ققانی آن شد سلطان
 آن حضرت شیخ دین مفتی شد از شین
 شیخ قدسی ناکه او کرده افرین یاد
 فرمود که ز کمر او پیش که تالید و ا
 من بلوغ خودم با جتازی که دگر یادت
 من با تو کنم کادی که از وی ببری باری
 کوشی نشیند عشق قلبی کشید ستش
 همچو که حیاه زین کوه ترا آگاه
 کن دخت جنات با چون صنیعت تا
 بخدا بکنم خوش در دگر که مردم خوش

بنقاد و نا قربان هدی نجات الرب
 با جام نرجبان هدی نجات الرب
 آن قطب سماه خود هدی نجات الرب
 آن داور خلکانی هدی نجات الرب
 بلذ او ست و با زین هدی نجات الرب
 دانا این که را داد هدی نجات الرب
 نوشی زینکرا هدی نجات الرب
 ناکه دو دگر نشانت هدی نجات الرب
 که او دیده نجات هدی نجات الرب
 غیر کیش عشق هدی نجات الرب
 در وصف جهان شاه هدی نجات الرب
 در خلده شوی اینجا هدی نجات الرب
 هر جام عشق خوش هدی نجات الرب

سیر و دگر شوم گشت ز اونی چون شکست
 فی الجمله مراد از ایشان کشش از پیش
 زین خوشی منی دگر کندم نازی
 گویم که کرم از دوست نایبی چونم لذت
 تا وقت که خوش باشم از دم بد خوش باش
 ز در تو به هم پیش بر داورم از پیش
 او گوید که گوشت زنده همه او پوشش
 زویش گشت در خوشی عشق است خوش
 از صدق نیایی باز عشق شفا یابی

آغاز نور عرش از میزان و عرب قوس دان
 در شکوه از دگر که هر روز از این است
 اندر حلیم شد و هم خور او سلطان آید

خوش شد پیوست هدی نجات الرب
 بخشد لطف خویش هدی نجات الرب
 گوید که چه نمازی هدی نجات الرب
 هر دم مردم از دوست هدی نجات الرب
 گوید که ز می تا باش هدی نجات الرب
 خوانست کند خویش هدی نجات الرب
 خوشت کند از نوشت هدی نجات الرب
 پر لطف نغمه پیش هدی نجات الرب
 و از دوست و یابی هدی نجات الرب

در جلدی لوت شمشیرش بر زبان بیدار
 بدین مدتی که روزی عجیب شد و آن
 تا سبزه کاوم در و اندک شد از آن

گفتند و گفتند و در آن دنیا و بعد ازین
 پستی ترا و در عرش حق آغاز دوری کند
 در پیشکوه افروخت آفرود حق انور
 در آخرت این آسمانها و زمین را طلی کند
 از حق سمانی که نورید افنده کیشانش کل
 لیکن جایز و بهم احوال دنیا و آخرت
 همچو که در میان آن تبدیل اندرین زمان
 همست و قرآن برین آیات هر یک است ظهیر
 می از خیاقت لا توجیه یک این شانی در دست
 بر خط وایت تا که مست این دستخیز عامدا
 از افود و شبست مروج دانه الارض علی
 هم آفند حال بقدری سیع و سبیل
 هم آتش افنده تا سوی خشت خلق با

از دنیا این سبزه شد بقدرت مفت شاخ
 هر خاشاک با هم سپید و بجا و چار و داره بیا
 هر یک نذر از کوهی بر حدیهایی بی با
 بر عادت نیالکی بر فرق عادتش گاه
 لیکن شود در آخری این دور عرش شنبلی
 تا از یاد ضایعش افوش سخن کوید چنگل
 صی عوام الناس هم از دست و صیوانها
 اندر خبر فرشته و عدا بهارا چنین
 فرمود شاه اینها که آدم ساعت به هم
 اینجا با شکست میانین و شهادت مفرود
 اما اول چندش گذشت می رسد و ذوا
 سنانا که یابی جمله احوال ساعت از تو
 چون صبح صادق که در پیشانی نشانی شود

هر شاخ را خواسته نذر این اوده سبیلان
 هر دانه میت و عمارت بخت سم کوهر شال
 بخت شاد از بر سر هر یک کون بی کران
 از معجزات اینها یا از کرامات بهمان
 بلکه احدی خاتمی این فرق عادت عامان
 مرورد را بد خضر زانکه شکست تران
 روشن سخن باشد و اشال اعیان
 همین امر ساعت را پیشی اقرت لم و یکمان
 نزدیک شود که از من شود از عرش شست
 چه بود تفاوت در میان این هر دو شکست
 بر خیزد حاضر باش سنانا غفل و خالی
 در سحر مالت با عشق و خیران و روان
 در روشنی تا که بر آید از تو مری شان

تشنه شود سست بر حال ساقی غم نام
 هم داشتیم پیش کرد و مکر چنان
 آذوقه عیشی و ذکر اسرار بی حد گرفت
 گفت از وقایع آن شبه او بی عهد شرکمان
 این دم مبر و همی بزم کاین نوع انسان را
 محصور شد پیش و پس در هفته گفته همان
 آن وقت بودی این که دود عیش کما بودی
 ادوار او بسیار است آرمه بود بر ماهان
 بر حق عیانست بعضی عبادش از ادان
 اگر چه از بیان آن بنده می کرد عیان
 مقصود غیب است بر کیت یک دور و بر
 کیشش باقی و فاقه است آنده جان
غزل در باصل گفتار و کردار بر شیوه شرح گلستان و بهار
 بانا از گلستان یک خبر فراموش کردیم زان یار
 زیرا که گل خندان شده نیاید که دید او گوی
 آن گل ز لعلت ده خیر ارکان این غنچه
 در کشت آن دلبر چاکت پنهان که نشسته
 قدم نشینا و بس خندان شد همچو خشت
 یا از چه شد خفته تو او یا از چیت کشته است
 سزشت ز قیاس کمال از دست اندازیم ما
 یک جو تیزی بدست ندیم کرد ما را چار
 او را ز نزد تو بران ورنی از دما را ز تو
 آوه بر دما را ترا چه شکل این را چه عار
 چندین سخن گویم ما تو می گویی یک جواب
 ما را ملول ای صنم یا خرد نگیری در شما

یا خرد بگشاید زانان دیدی کشیدند از دنیا
 یا غنچه داران اید و صفت شند و پیش
 یا زین صفت که این جهان جای تراز و فلک
 یا خود ترا بویست برین بیلان کنند
 تو تو دوزوی یک دوزخ بر بیل کین
 چونان می انداختی ز تو لا ایل
 فی الحال عشق آقا زرد برین که چه ای گل
 زینجا نیای جز خدا از من کسدا اصل
 یکم زدم صد گزین منکار دوزخ و یاران
 هر کوه خود خالی تراست از دهم خالی
 از جمله بخشیده منم و از جمله بایده منم
 معشوق عاشق را کتم از یکدیگر یاران
 کز از نسوا الله قایم نمی ریزی برین

تا زین بیاست کشته خاموش و ترسان و فراد
 سوسن بخیزم رسید از ان شدی بی قرار
 در سحر بیدی لاله را گشتی چو او دلخاک
 یا خرد چو او دلی تو نیز اکامیت فی زامل
 خدی ز کرد و شییفت زو با ذکر دی و فراد
 نمیدانست ای بود کا ودا خوشی بیار
 انانیم آن جوی جز اصل از من نه اند
 شاد دهم من نیست هم سرگشته و بیت دار
 هر یک بتدر خود شود خاک و ترا چو عمار
 لیکن نیای گل و گل بایه من یا زدار
 بی جلد هم تنها منم رشک غم و از زار
 مانم بیکانه و شد دوستی الیاری و الی
 زین کن قیاس حال خلق با خلق بر وجه اعتبار

عشقه فائش یک بودم اولام آخر
هم باطنم ظاهر در شیره صد هزار

غزل در شایه

لوی بی ام بلفش کفشی یک دانه و بر سنت سفتی
کی شاهد دیدنی منم بس زهار بغیر من نیستی
زیارمه بچه گان دنیا نیم خرد و سست شده اند وقتی
شیطان همه را بوقت زادن زدن شود و شمش و شتی
جذب این مدهند ویدگان را کربش ازین بود پستی
آما بچه گان عسوس و کرسی پاکند اگر چه در بهشتی
لیکن بحدوث داغ دارد پیشانی شان در رب کیتی
تعمین بهایشان شده هم در سوق جان در فروختی
ایش منم آن که نیست ممکن تعمین بهامسرا هستی
نی دید نه دستش و اشد بر من بجز انتقام نیستی
با آنکه منم ز جمله اطفال جز من پیشدم بشتی

بایر که ز جمله رخ غایم
شهر و شهید و مشهد منم

خواهی که وفادار من بیاوی
غزل در شرح حال

لوی بی ام سرست یک شبم آلود
کاذب تو آلودم تا کیش تو نوشانم
کتفا که تو چیدن بار ددی کشی زنی
گفتم که شدم صوفی جز صاف بخونم
دیوم بر خوش خالی اصلی بدیعا صلی
و در حیرت آن باندم کان عطیه خالی
او فتاده خود را خود عکس روی افتاده
تاگاه مرا غم بگریخت و لطف خود
کتفا که مراد و کون خالست یکی اصلی

پاکم ز همه بذات و نعتی
ساقی و شواب مست و مستی
جذب ذات اخذ نمی پرستی
شرح حال

آلوده هم جای بود مرا نبود
گفتم که پریشانم از پوش جی باشد خود
ایرم چه شدی یاری این باز تو نبود
اندکفت تا آنکه دید از رخسار خود
رفتم ز خود و در حال لکشت منم
اصلی هم خط و نقش این قبه پاک بود
انقدر دل من تا کشت بر خون منم
بدر لب من نهاد یکی ترغی فرمود
یک فعلی این هر دو دلهای جهان

هم نیز ترا دل دوستی کن تا مکن سودا
 خبانی می دان آن حال مرا کامی است
 تا آن دل کوی است با وسعت عیش
 تا سخن او باشد با وحدت جمعیت
 باز افتد خرد و روی کلی کند ترا بهج
 پس سینه چو آستان گشته است و دل صبور
 و آن خال من مصلی کاوش است طبع آمد
 زیرا که بد او خونی بر شوگان خاصه
 گرم گشاید از آن پرستش و بی دمی
 که در دین و شایسته در دین پیدا
 این را چو شایدم ندان جام بکشیم
 لیکن چو نی بودم گوی چه نام بمانی
 جزوی ز کسی گیر این گونه سخن نهی

در قبضه من هر یک مقبول و کرم بود
 گنجینه مخفی را او بود که در پاکشود
 ایان و تقاتوا با هم بشود موجود
 سر افتد ترا دل عکس از آن حال شود
 بازش نهادند را و در پیش نهاد عشق
 در سینه صنوبر شکل چون عمر و معبود
 بر وجه عکس آفتاب باشد به خون آلود
 شد کشتن شان او را خوش نشسته پس مقصود
 که در عرض مومن و بخیریشان افتد
 و از در در و دلشان باز جمله معبود
 این دم دل من چو شد آفت از جمله سوری
 این اودم او آمد خود گفت و خودش مقصود
 این آمد و بی آید کی فانه شد این بود

هم فمهر را ازین باشد بوفایش پس	مرکس که شود لایق او را بشود مسعود
چو هر جست هر جاوی را حتی	فَیْسُدْ وَاِلٰی اَیُّهٖ یَا اَرْخُو قِی
فَیْسُدْ وَاِلٰی اَیُّهٖ اِنِّی کَلَم	نَذِیْرٌ مُّبِیْنٌ بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ
نذیر از جنایم که اندر دوست	بشود و فایم که شد الوحدہ
جفا و جفا چلد در کثرت	چو در بین یوست در النقی
و فاد صفا از بر و حدیث	اگر می کنی زین کنی غریبی
بکن خست را بکن جای غرس	چو تا است در زمت کثرتی
ولا استقیمت چو بود از میان	پیشای بجوایند رایت را حتی
پس آنکه شوی لایق و حدی	که با استیت هست بی عدتی
فنا از قیابا و ظلم صفا	شمار و دانات شود یافتی
بلی این دست نیاید کشود	بجز عشق هویت زین منحتی
که خوبی از آن بر پوشد و سوز	و نداده غرق و هم دقتی

پس امواج بی خدا و تا ابد
دهد زوج را سردی غرقیتی
در آنجا وفاء و فنا و بقا
شود اکل نبودش غایتی

عشق دلم عقلم دلم گشت بدو نری
در در تو در در مرا بوده دوا ای آلتی
از ازل آشفته بدم بی دل گشته بدم
عشق ترا گشته بدم تا ابد محو بی
سرختم از مایه عشق صافیم و سادیم
گو فرمود زاده عشق شیر زشتی نری
نفس و طبیعت چو زبان عجز نرود بند جان
که گشتش شک چنان با نازان عشق علی
گشته دوتا عجز کان و گشته شش خلی
رفته عجز و پستان بسته بر زمین میان
بهر نموده سهری بی عجز بی ذلتی
و این بر و جانم سوزی گشته چو زهر سوزی
دانه از دوا اهل نظر گشتیم آیت و خلی
این چه شبست چه سحر این چه سحر این چه
فصلت و گشت شکست میست مراد
و این دل زاده زود و جفت خامیست و کرت
عشق چو زشت است زبون و سحر آلتی
اگر دوزخ و زبونم هم بیرون و درون
جای چه جولان و دار چه دمان و دار
خونج دلداد در این که چه دلبر چه دل

عشق بجز زشتی تا که گشایم زشت
باز ز جوشش زشت نیست و تا ابدی
نیست بحالی سخن از غرق علم کفن
هست ز عشق این عرقی ای غرقی بطلب
بر چه بکوی برسی یکدل عشق آرائی
بر عرقی را غرقم بر عرقی خود غرقم
عشق بیاید از نی تا که شود خلی
نیست این را بی نیست عمل هر علی
تا که وفایش بر تو راست کند هر علی
من ملامت کوی هو بوی ز عشق تو نری

باز از برادر کند هم و فراق
چنان چنانی نگیرد و بفراق
چنان عاشقانه چو مان در شور
چو دکش سیر و جان جانرا عناق
عشق عناق بی طلا این کیست
و صوفی فصولی بلا اتفاق
چو شد عشق و معشوق عاشق یکی
چا فصل و چه وصل است این اتفاق
یکی هم بکنجد و دوی خود رجا
بر اطلاق شد کار بیوم اتفاق
ز صدق صداقت شد این خود خود
و گزیده آرمینی صد منی در اتفاق
نخستین شو بخت و زینتی پیش من
که بی من ز من پیش من لا اطلاق

وکر با منی هم پیش منی
وکر ز منی نه پیش منی
جفا داد و فاکن جفا را صفت
خدا را خود آبل بر خود شو خدا
و این بعضی کلماتی است چنان
و منی عشق صادق زهی اتفاق
و ما را و ما خود سودم ز عاق
و کر ز جو عاقان کوی در و باق

ای غافل دل مرده ما قد نفخت الصور
وای عاشق آشفته عقلش بکلی رفته
ای صادق صد صفت با بهره بهر صفت
وای مخلص انوارش کرده ز همه اعراض
وای درند ملاقاتی وای مست خرابات
وای در خوش تو جیدی وای عابد تو کیری
یا معشوق زبانی که چو اجملا یاقه
ای جند جیدی دار سکن کنین دار
وای عاقل بر مرده ما قد نفخت الصور
تو کردل جان کنده ما قد نفخت الصور
شایسته هر رتبت ما قد نفخت الصور
خود بر خوشتر عواض ما قد نفخت الصور
وای محو کراماتی ما قد نفخت الصور
وای اهد تجیدی ما قد نفخت الصور
لله عجب کتب الله ما قد نفخت الصور
بصورتی که بی و دار ما قد نفخت الصور

خوشتر که ز دار لا زید علم والا
بر داری دوی دار و اندک چه بدو
بر عشق و عیالی تن و از خلقت جفا
خیمه زده بر آلا ما قد نفخت الصور
گر محرم آن یاری ما قد نفخت الصور
زود آید برین نامن ما قد نفخت الصور

ای دلرای عاشقانه درد تو در ما ذیل
عشق تو چون درمی کشد دل را بمنزل
در عشق تو نبود شما طاق که با باشد که تا
ای چاره بیجا و کان از شر نفسش
اگر که روی لذت تو چون در امن بود
قاتل تویی هم قاتلش تو شو شما عاقل
رحمان هر ذره تویی هم اصل هم قطره تو
اول تویی آخر تویی هم باطن و ظاهر تو
بهر حال و صورت و ذات که او کرد و فانی تو
وای دلخواه صادق و عاشق خشت ایام
در راه تو خوشی و غم و این نفسش
در راه تو بیند قدم ای حاکم سلطان
در هر جود هر زمان مستغرق این مهال
دست نفسش هم و ذوقش هم قابل تو یار
کرد و خجل چون کاشش نبایدش رحمان
نعلین هر بهره تویی از دست تو یار
هر چیز آقا و تویی در دست تو زمان
و رازی باید بقا دادی تمام او نعل دل

هیچ غیری تو من نمی بینم   بنگم چون ترا می بینم
 نمی شوم در تو کلاه محو و فنا   کمره می پیمت عی دانه
 کلاه محو و بقا از تو   پس می بینم و می دانم
 زان عطا بها است این تمام   که تو دادی و رفت نقصانم
 در نه از بند عاقلی و مینی   کی توانست باز دهد جانم
 چون تو کردی مذبح بر شمع و شربت   همه گلزار و بناغ و بیتانم
 همچو نبات عدن شد پیر نور   چون کنم عذ لطف سلطانم
 بر قراد سجد آن تجلی ذات   که او ست از جلد در و در مانم
 لیک هفتش می جویم   از دیار و دغا و احسانم

خیر گروم در بند عشق شاه الله   گذر گمان و در بند عشق شاه الله
 حقارتش همه عزاست و کشتن   نمی برانم آن افکند عشق شاه الله

چو با عشق کشم بار و بر برم هر بار   در هر عشق چشم قد عشق شاه الله
 ز بند بندگی نفس و غیره و اکسم   نیوشم از دل جان پید عشق شاه الله
 دل پر است ز جانان چوئی شکوه و شکوه   دلی که کرد و افکند عشق شاه الله
 بر او شده است همه او چه جای بر پر   بری برت بی چند عشق شاه الله
 ز می برت زنی برم چو خوشم برم   بسوختن نامه عشق شاه الله
 چو با تو هم همه ام مست بی تو میخ   باشم از مهر خورشید عشق شاه الله
 وز او است اسیر و آغوشش زبانه   کیمت گویم از آن چند عشق شاه الله
 خفیه گمان و رویه را چه خواهم   گذر گمان بر و عشق شاه الله
 شیشه گشت ز از شش حیات این خوش   خدای این همه ها و عشق شاه الله
 بکن طواف قبولش بهدق دلای   و باش و کردی و ز عشق شاه الله

ای کل از چه خوش رویی بوی آرا   یکست می جویی بلبان رادون
 خاما که چه خرم باز است بر چه چون کاز   یک همچو بهار است فارسیان رادون

دانت که خنده چهرت خند و نوای نیست
 خنده مستیزیت ماندگان به دره
 خار اگر چه بد روید لیک مان لویه
 بود رفتی چه بد بستان را دره
 آمد تو بن بر آست سکه نشسته
 این همه زنده بخت سالکان را دره
 خار استوار آمد اگر چه تیر و آرد
 بهر کار زار آمد و یاران را دره
 هم تو منتظر عای دست فلک داری
 زین جهت تو بدای آگاهان را دره
 درخت زلفه و بست بایست نشسته
 خار از نظر زلفه است با قناد را دره
 خار از نظر زلفه است مست و زلفه
 این غم زلفه است سارقان را دره
 هم تو باشی عای و زلفه و زیاده
 خوش نشین تحت هو خادان را دره
 زو بیدگی کردی چنین شمع زو مری
 رو می آرد و عایان را دره
 لیک نکته دایجات اصل نکته با است
 اصل اصل با جوی است عارفان را دره
 نکته آنکه می نویسی آن گزیده خوش
 خار را چه اعلیت یاد آن را دره
 اصل آنکه گر ما را آگهی بنویسایم
 کار کل شدی چون لا غافلان را دره
 اصل اصل آنکه حق کاوت حکم مطایق
 داده این چنین رونق عاشقان را دره

گاز غم دوستشان گزیده دعوتیان
 گزیده و گزیده دعوت و گزیده
 بعضی نظر لطیفی به این آینه عشق
 لطیفان ز پیش آمدن شوی به بیا گویند
 چون که دل نیکشان است غنیان نیست
 هم جفا که آن خوب که نیم غم زلفه
 گزیده صورتی که دلیک با جفا را دره
 آمد او بود دعوت نه برای این جفت
 هر که شد بخت و نامرد خاف بر دنیا
 که وفا تمام نجاست این طرفه میجا

جفا و زلفه زلفه
 تا چند ریای شیمی

پیش پنهان و دوان عازمان را دره
 ۶۱ جفا اندین کارت کامدان را دره
 جفا از العشق طالبان را دره
 غنیان ز پیش آمدن شوی به بیا گویند
 جفا که این بند است بندگان را دره
 جفا که این غم زلفه غم زلفه را دره
 از خود شوی مقصد ایلان را دره
 فتنه و آتش محنت و ایمان را دره
 دل نبندد او را آجا جان را دره
 دامن و بند و دهر جفا جان را دره

آمد سوی نیستی ز هستی
 تا چند نفاق نیستی

تا چند دعاوی میسر شود
 اینک قدیمی ز دست من گشت
 چون نوش گشتن مایل به جان
 زین نیکه و در برون نیازی
 رستی که گذشت پنهان
 رستی که رسید شاهان
 بلکه از همه کون برفت آری
 چون تخم بر آتش بگذشت
 اینست و ماه آن وفا و
 اشتیاقی ام بیا پیوستم
 بیطاعتی تو قبول کردم
 از پیش خوری گرفته پادشاه
 تا چند ز دوع و ترش میستی
 پر باد و ساد و آلتی
 از جمله بندهای محبتی
 رستی قدیمات رستی
 از دای کاو کش پیستی
 تا عرش از تو برفت راست
 زیرا بر جمله که رستی
 بر جمله چو بر چه خوش رستی
 با هر که گزیدش بدوستی
 رک ی زنت مرز زبشتم
 از عشق خدا که اوست گشتم
 از تنگی پات قلب ریشتم

و این که ز دوش حمایت
 قصه کتم و ز حمایت
 سلیم تمام کن خودت را
 فی فی بجه منی ز شیدم
 هم نیز ز هانم از عقالت
 و از بهر که ز دشمنانست
 و از راه تو که ز خار و شمشیر
 و از بهر تو که ز شهاب گارم
 خوش بود زنت بشن و بنایه
 هم پوشمت از لباس آبی
 و از بهر تو که ز لباس تنوی
 با این پر عشق آن وفا و از

سومات زده است ای تو خیر شتم
 تم را بجز که اینست پیشه ام
 تا که بخت و وقت چو می شتم
 خوش شانت از کم و بیشتم
 خوش خوش گشت بر او خیر شتم
 با زانم ازین کسبها هم گیشتم
 بزخم بلیغ بیا من و تیر شتم
 اینک به چشمت پدید ویشتم
 در دشت و بجان و غمیشتم
 پوشد همه عیبت و زوریشتم
 هم اجنبی بخت زوریشتم
 سویی پیرم و پیش تو عیشتم

دستا ما از گستان کشته ایم بیزاد وار
 زانکه با هر برگ صد خار است و بیکوی مگر
 خدایت دیدیم و دیدم کوشش بر پندار و
 خدایت دیدیم و دیدم کوشش بر پندار و
 حاصل آن شد که در این دل مسکین چو
 ریزه ریزه بر سر هر شاخ پراز خار
 آن گستان پر گستان بود و چون آگاه
 نشدیم و ندانیم چو زخمی بر دل زین بار
 یاد آن شد ریش روی که غرق در
 غیر پراز پاها گشت میان چنگال خار
 عمل چون فوت تانند و شکل و سر کرد
 گاه و بگاه خورشید که در آفتابش برآرد
 هر دو چنانچه بکشند اصل از اول شوند
 دستگیر او بیاد دستگیر و زین برآرد
 یاد آن شد که جان و جان و غایت بود
 نیک اندازد او را بای ده تو در سر و جا
 تو بیانی تو توانی بر چه پایست
 ای وفادار تو تویم حضرت از وفا
 با من و با دیگران ای فضل عدل و کما
 در وجود آورد یک با شمار او پس شمار
 جز یکی خود نیست که بود اصل این ملک
 کرد و تفصیلات آن یک که گشت او بی وار

عشای در اسرار الفب

اَلَمْ اَلَمْ اَلَمْ اَلَمْ اَلَمْ اَلَمْ اَلَمْ اَلَمْ اَلَمْ اَلَمْ
 بگویم و تو ترک چو زمین و سیمایم

این کتاب از
 حضرت شیخ
 ابوالحسن علی
 بن ابی طالب
 علیه السلام
 است

بگویند و ندانیم بر سر هر شاخ
 بگویند و ندانیم بر سر هر شاخ
 چو شوم بخشم غم و حرکات سختی
 بگویند و ندانیم بر سر هر شاخ
 حرکات من سرگشتن دان که متوج و مگر
 بگویند و ندانیم بر سر هر شاخ
 شایخ خستین بشوم بغم مصوم
 بگویند و ندانیم بر سر هر شاخ

عشای در اسرار واو

واو و صلم بر جعبه مطلقه
 کاه حای کاه غلطی در حق
 جلد خنده بها شده سیران کنم
 عکس من م عین من شد او فقم
 دوستان را حرف می شنوم
 دشمنان را حرف می شنوم
 در ظهورم در میان علو و سفلی
 در بطون خود را فهم و نامحکم
 قلب فون بودم شدم اندر قسم
 والقلم و السکین هر دو تویم

عشای در اسرار می

می شدیم با هر حرف اصافتم بگو
 از همه دفع نامتم بوی من از همه بوی
 ک گفت غذا بی شوی چو که ترا بگویم
 قرب و اقل این بود و قرب و من فوق

نقطه بی کشدم که تا قریب نواقلم رسید کسری بی کشدم بر قریب نواقلم رسید
 که شدم او همه بسی به زینت حسی عاز و شایخ و با چنین بالقم و کرم
 با کسی و کیم جو با عذیم کیم نرو عدم من شو اندرین تا رسد قنار و

ثانی در فصل

و وصل

چون این را و شدن خوش مرا کارمه باشم بتو خدا
 و آنکه بود لایق وصلت شود متقبلم از جهت اقتدا
 و در بشوم متقبل و متقبل میجو که بی آن رسدم از خدا
 بس کشدم کسری بی بهر حق چینی می شودم بس کشدم

ثانی در تمثیل کارخانه عالم

درین مکان قاری هم یک و یک کار که مانا باشد کان گرس کشتم یک
 چه در خفیت که فند درین صنعت که نادران پیشه قد غافل حکم صانع اندک
 چون صد صد نیز پیکر کشیده باز کشیده چنان صد صد و کرم با بدید آورده اند
 نادران خود چنان می کشد زایشان هم یک یکاری برده خاک بعضی بعضی مانده اند

سداسی در اصل کار

کرم و کرمی بر شدیت خوشست و کرم همان دو دلا آتشست
 کی و عدم هم طبعیت درست جز این در بیان سبک کشست
 حقیقت جو که معرفت خود بر اصل بر این در بیان دو دلا کشست

سداسی در آثار کون از یک فیض قیاض یکانه

چو باران نیسان فرو شد بدو شود در صدف درو در باران
 بزود کل و خا و کشت و گیاه در قناری باند با درو به
 چکد با نهاراها کل شوند هنرهای مرکب پیاید بجهت

سداسی در ممکن در فناء و بقا

چه کرم و چه فضیلت کان حضرت زبدا که دارند و چون شایان در شکم در دریا
 نکلها چند آگشته نکلها جلد کشته می پویند بهر رقی ما از انواع لطیفها
 کشاده راه ماسوی مقاومت تمام کسیرانیم در مرد و چو نهان جهان آرا

سداسی در تعلیقات و تشکلات عشقیه

باز کردند سرشته شده چون نگم   بگویم ز تو یک لمحہ در یک لکم
 می روم ز یزد و بر سوی یزد نیست   هم چو آینه آویخته شد این دلم
 اندر آبجوی که عکس همه افتاد درو   چون نبات و خیزان من و این دلم

سدا سی در تلویین ممدوح

چونکه مقیم در شش دل و جان و تنم   غم نه تلویین مرا هر چه رسد بشنم
 چه قیس میکنی از دشواری تلویین خوش   بهر توفیق بود هم ز علو بهم
 بنده که دست از خود دور دست در با خدا   برون دشواری ز کل یوم شو نشان قسم

سدا سی در تلویین مذموم بطور ابرشاد

کارم کارم تو من جیت طاغوت ترا   کار و لیا بگرفته آیش از ابرستی بر هوا
 بر آویدندت از نود غذا تا در ظلم   می کشی تلویین از آنکه مانده در بار خدا
 نقش تو بر تو کشته همچو آویدت ترا   می نگار و بر تو صد گونه نورس گشاید خدا

سدا سی در سکون ممدوح

مؤمن مؤمن ز کار آن خدای پاک را   که آویدند ایمان و امان همی بر خان خاکی

او تلوییر دل چیره بر آرد تا و را   مسکن خود می کند ز ارض نه افلاک را
 می شود ساکن بدو آن حال پاکست   در مقلب می بندد آن مقلب چاک را

سدا سی فیض ایضا

ز گاهی بگو می رسد ساینده   کسی را که بهر تو یک بندیده
 بشو ساکن او و در کل عالم بندو   ز می قطب میسر و منه دیده
 بتن ساکن و مرکز ساکنان   بول گرد در هر چیز کشیده

سدا سی در جمع کفر قایمان

کار طاعتی که در دوش اشد   مؤمن باطل میباشی و کافران شاد
 تا برسد دست تو بود و شستی   هم بر می از زبان زمره گداه
 این بودت کار و راه تا که شومستی   چونکه شوی محض فان جستی ازین جاه

سدا سی در فناء محض باز بقا و طلق

ز کارم ز مسلمان نه بند و نه شاه   از لایق نیست شدم نیست راه
 فرودند اند ازین فناء در عشق   چه دوست نیستی هستی چو بر در چاه

دلک بر تو ازین نیست یکی مستی است که درویم همه ایمان و کز دهم کلاه

سداسی در کون جزموم

برو برو که جوهر در کلبی نبردن بجای چه فر تو بند اوئی که زید پیشی
برای بوی گلستان است و او بوی تو و پیشش که آفتی که زود گزینی
ز جمل نام نهی عسجد و جاه بر آن چاه مگر در نقطه چشت نشو جوان خبی

سداسی در این شاه و در مایه کال

میایا که میان وقت یکی کاری چو از چمت بجای می کنی در بارک
درون ظلمت جانت بگو تو آیت ترا در جمله کم آشتی کن ازین عمار
بگوشت و کن تو بدین اورد و چمت همه خدات بود که در آرد چادر خارک

سداسی در درد

پیش پیر لویان پرسیدم از در و دلا گفت و قست آن یک در لایک کلغذا
بر شریقت هم طریقت هم حقیقت در با بر خلاف هر سه یکی کلغز است و دلا
پیر لوی و اندایش را غیر او که چه بود در جهان خلافت این را نداند بی خطا

سداسی در میله و منسده عشق

لوی که ام صومعه را میگذر ام کرد در جزیره زهد و در غم منسده ام کرد
خوش میگذر کی بشهد و شهادت خوش منسده کازنج و بنم ناسده ام کرد
هم صلح و نفاق می سازد با مسلسله از اهل می گذرده همه عریده ام کرد

سداسی در عریده عشق

پیر لویان گفتم که از من و شما فاش بر اهل منسده نفسی و باشد این گزینی با
بمقتار اشتد اینست که چه حکمست در خلقت بود و بر قصد صلاحی که ترا
تپینی کا ولا اعد یحلم و صلح می بودی در آفرینش سار و قبال و میدان از

در بیان سلسله ذکر و طریقت

ذکر از بنی و از علی باز از حسن همچون طایع که فرخ کزری بغدادی شبلی بنی
شاه و حاج احمد هم بوخیست هم بها نور و صفا بانی و شمیری و یوسف
عبد اللطیف مقدسی که دونا کردید باز چون هر کرد و زنه سن در آریه شعیب

رباعی در التماس مدا و بلغذ

ای دوست که از تو دایا لطف و نواذ
باز از کم و فضل بگو دادم طلب
از ما بتو نقصها که شد خوش عباد
نعیش با فرست یا قصد نواذ

سینه زویی دارین سیه زویی وادار
چنان جانی جانی جنازی با هوادار
چه خواهد کرد و خنک و یگر و کرد و کا
بیر پای پویات پای در هوادار

سز و پیش تو بر آمال و سودا آدم
در دوزخ در برون بر نقص پروا آدم
بشی و پیش طیب عافیتی غرض از نه
بلکه بی گشت پیش بس بود آلام

رباعی در نکته بر کرب

ترهیزم نیم سوخت بودم در آتش آبکم نسوم
دویم بافت شوی کسرا تا شوی چشما فشودم

شکر خدا را که او رحمت خود عالم کرد
تا منیا نلکند و رافت خود تمام کرد

این

دردن من از کم کم بلکه کم از عدم
یکه در عایش من که چه انعام کرد
رباعی در تمییز

از صاف کسیر طاهر بود اولی
و صافی و طاهر بود از غرض شد اعلی
در تیره و ناپاک بود که چه غیبت
اینها نشود فرق بجز حاکم و الا

رباعی در صیرت

لوی بچام دادست اغوی عقیبال
اقتاد دل و جانم در صیرت او در حال
در بحر خیر من همچون شده ام غرقه
کانه در نظم یک شد باطن کس فردی

رباعی در جمع صیرت و کسر

این شیوه نمونست فی شیوه افیونی
می نیز کجا فردی می غلبه ک ثونی
از یکله سرخد بیرون شدی
می خورده و هم افیون باشی و نجونی

رباعی در اخبار اجداد ایشاد

لوی بچام در دست لوی بچشان
کازوی برسد نوری بهر و نه و جشان
آمد که کالیف شویا من نه کالیف تو
من گویم ازین لولوا احوال همه آلوان

رباعی در ستور عاشق بطور ارشاد
گرت باید نایم سکن خویش مرا آنجا کنی هر وقت بختش
قنادم در درش با هر چه باشد زینغ و ضرر این دان تو گیش

رباعی در ستور عاشق در سر
زیانم در درش حاشا اگر باشد پس سود مرا هر چه رسد آنجا زینغ و ضرر هر چه بود
چرا باشد مرا بشکل مایه شام موجود چو در پانم در گام چه موجود چه نبود

رباعی در ستور شکو
در معرکه مستان جز شود نمی کند جز جان و تن اندازی محمور نمی کند
این قایل عالم اگر ویران شود نیست چون در عشق هو محمور نمی کند

رباعی در تمثیل کز آن جان
شخص بگران جان در در حب محبوس پیش دان در کعبه
گرت نکند شش آه ز فالتش و ز نکتش از وفا طبع

رباعی در طلب

۶۸
نباید که رنگ تاک بود ممکن کنم پوی اگر ناید بدست آخور سدای از پوی
زنی ما پیش چو کانش چو کوئی سر پیم چه آید چو کر ز چو کان جز غلطیدن

رباعی در اعتدال
عدالت کرد آنکو راه داشت صراط مستقیم ای که آنست
زهر و جانیش افراط و تفریط ز جهلی یا مرض یا امتحانست

رباعی دمی دنیا
ای بند کشته در می کند و نکند گیش چون نفس افشست کند یا دیند گیش
تا تو که این نام جاپست می کنی بوی ازین میست نه سده چشند

رباعی در استشهاده بر اعتدال بیستی از گلشن راز
عدالت خوش است خوش نیستم ننگ آن دل که اندر وی میام
اگر از گلشن لذت شمیم است یو کار وی و روان این کونایم است
میان چون صراط مستقیم است زهر و جانیش قهر جیم است

رباعی در دلم گفتار و کردار بد

همچون غراب موخته تا کی چو دی گفتار
یا چند چون آن فعل کردید بوز و لار
باری چنانسان شد حاصل چو طوطی خوش
خوش شکر گوشتش بپوشش خضر و دارا

رباعی در کربیه عشق

یک آتش طردم بزد عشق وین شیوه کجند را سزد عشق
کاز آتش عشق بیکد آری زان آب گین و شمع سزد عشق

رباعی در سکر کربیه

چونکه بهار دل زنده آب حیات می جلد
او سوز چشم شاخ تن خوش عیادت می جلد
چون بود درخت خشک چون شعله ها زش
خامه که کمر بریده شد خوش طرا می جلد

رباعی دیگر در سکر کربیه

ندای عشق کاز روی طوفان شبنمی بود
باند غیرت حق پنهان بود و سوز
انواع بی قدری بر کند برون پای
تا چشمها و عشاق چند پشیمان شود

رباعی در وصف کامل

بیا تو قطره دریا غای طرد بین
بیا تو ذره غریب تا بخت بین

چنانکه زکلیانی که قطره یا بحر است
و یاز این فتنه آن هم عجب لطیفه بین
79

رباعی در دیدار

چو بیند روی تو جز چشم تو
غیر این است ندید جز دهم تو
و آنکه انسان است شد او دیدت یقین
چون گذشت از پرد های نیم تو

رباعی در پستی

چون نمی نماید روی آهر من بر تنگم
چون نیست این حال دل برای
ای آنکه می بکشی در آسمان و ارض
با اینست چون بینم با چشمهای تنگم

رباعی در رضا و بقضا

من را ضمیم از شام بدو خوش و خوش
در حکمت وی غم و غم در خوش
خوش گدم خلت از من دوشان بگرداند
خوش و دکندم قبله در خوش و خوش

رباعی در خاموشی

خوشی بهتر از گفتار می شود
بریده به زبان هرزه گو شود
خوشی باطنی گردد هویدا
چون ظاهر با خوشی گشت شود

رباعی دیگر در خاموش

خوش از بهر بند بند و جا . بدین نیت بگردد عبد الله
سکوت و نطق را پس گردانید . برای شه زبانه در شاه و پادشاه

رباعی در آزار ده کی

آن پوست خشک تخم اشک نماند . مخم که بود قشع شست نماند
شخص امرادیت زین غم نماند . خود مراد خود را گانفت نماند

رباعی در مستی و بستی

مجموع یار و انیار رسد نماید . هر شخص در مرادی پایت نماید
باری مراد خود را جوید زنده که او باد . بستاند و هر در مین دست نماید

رباعی در پستی

بالا ملک دوزخم خود را می پیویم . در دام خود میفتد با جلیها پیویم
در راه شاه بی مثل از مثل من چه آید . جو گوئی پیوی مروی ریشتم پیویم

رباعی فیض

باز آتش بحر موج امواج من نماید . دل های مانا بجوی تاراج من نماید
چون رفت دل بکاماندن اشک آردم . چون گاه پیش سیلی موج من نماید

رباعی ایضا فیض

وزید از سر کوی تو صحرای عجبی . ننگ جان و دلم را در آتش طربی
چه من چو کاهک ناخیر بودم و او خود . بکند کوه بزرگی ز جاش بی تعب

وله ایضا فیضی بالفارسیه

حق آنکه ما را می رسد نماند . نمی جویم که از بهر یفتد آید
ولی تأثیر همت بعد از آن چه . که خوش تسلیم کابل و انبارید

رباعی

از زمین شوره هر کوکب کشت . کشت ندان و ندان را داشت هشت
زنگ زنگی دل بد او زنگ سپید . دید از شوره شوره بنود هشت

رباعی

علم و تقی زهد و صفا باز عشق . خبر و صفا جلم و صفا همچو صدق

دین من اندر همه رتب کیمیاست یا بد از و قلب به عشق

رباعی در عشق

عشق جان با نوا و است اصل شان هو عشق کج و کان او هم کلید آن هو
عشق عاشق را بد شکست خورده است غریب از نوین جزویت از سلطان هو

رباعی در عشق بطریق ارشاد

عشق خدا چو ترک هوای گو دامن مودی گیرد و پیش پو
میر بر آتش میر کشوی خوش خاک درش شو عشق کشی زو

رباعی در عشق و بیان دو گونه غزا

در راه عشق بر عاشق ز خود دیده روزی جان بچون با چشم دوست دیده
اند غزا و اکبر پیش ملک خود شداد و اند غزا را صبر چند ملک ز دیده

رباعی در بیان حال با تواضع

هر قال حال کارم و بارم گشت و جان و تن و درونم نه بیم گشت
ای شکارم گوا شکسته گر گشت چار پی گشتی از کامل از گشت

رباعی در بیان اصول طریقت که همه دولتها در اینهاست

چار چیز چاده بیارگان شد در جهان ترک دنیا ترک عزت ترک راحت ترک جان
چار دیگر خلعت شامان این چار آمده صفت وضع دهم سیزد دیگر دوام در آ

رباعی در ج با سه نوع عشق

در ج شریعت رکن احوال و قوای در ج طریقت هم تسلیم و ثبات از ج
در ج حقیقت خود توحید و رضا گشت بر هر که بود درین سه پیر بود قرن نه خو

رباعی

زنی حکیم که خلقت و حکمت و کسب و دلیل آنگ ندارد دیگر و خد و ندید
بکلم عاشقیش فلکان آید زبون چیست از چه بمواج بی و چار رسید

رباعی

فرکت و راه احاطه علم می مال کن پیشش بحری است بحال
کز قرب نوافل و فرائض کندش از علمش احاطه دل که شد بحال

رباعی

زنی دل که بردار و بردار هست بتوحید و تسلیم پر بار هست

گشت زوشن کجیل و گشاده شاد است کشایند آتش یزدیدار همت

رباعی مستزاد

طبعی که بحراب چها دست بخاورد در سجد تقوی
میریم صفت از حق سدلش زرق شایر بی یکسب فتوی
ور جان ذکر باوش و نفسش زینش این عاقر و آن پیر
با فضل محمد آید ازین دو دل ناچیز پیر یاز چو کجایی

رباعی

طبیعت نادان در ملک جان کا و راست تعلیم از سوی جان
فلیستعدن ولیستعیدن فی کل آن من علم ز جان

رباعی معما مصطفی

بر صناد رخای یک چل ایستاده همچو پای
یکد می و ده یکی شد سر برورد دانش
جای چار صدر انهی بگرفته اند صدر آن
جلد گشت بر گزیده نزدیران بی کمان

فرد معما مصطفی

۷۷ آنرا که سر محو و صفا است و طهارت مترون و فار است بلا بد و ز نهایت

فرد معما مصطفی

روزه گیر از غیر با قلب و نگردد یاد کرد تا و صالتش از سنی اتها و کرد کرد

رباعی معنی مصطفی

شاه غریب دلی که بغایت گفت یک یار بر آن آب صیات تن گشت چون سیم
بایر گزیده شده و جان جاوید جانان ای بر گزیده انس و جان من لم یبق من غیر

فرد معما مصطفی

رسته بت اعراب نازک غایت دیدم خاتمش هم یکی و هم ده شده و یک دم

رباعی معما مصطفی

صد طفل لی دل افتا اندر میان ما بهتر ز ما بعفت هم قرب عهد مولی
لیکن بعفتیشان شد جلد بر گزیده هم مستاید ما که همچون شود بعفتی

فرد معما مصطفی

بهر چل بر عجبی که نمود زوی مطلق بصفا سخنش گشت بحار عشق محبو

رباعی معنای مصطفی

دانه نهایت از جور عشق بزدان
صدف بونه است قوی پنج گویاری
بغواصی آوردیم بدیدم پنج خضر بود
ز اعیان زار و راح و شال و شال و شال

رباعی معنای مصطفی

آنرا که خر عشق دانا باز افتد در
صد باره و مقتاد و گشته بیانش را
بکزیده غم را می نام او شد که در دریای عشق
چندین که پاره پاره شد خلعت شده و حدت بود

ممت